ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

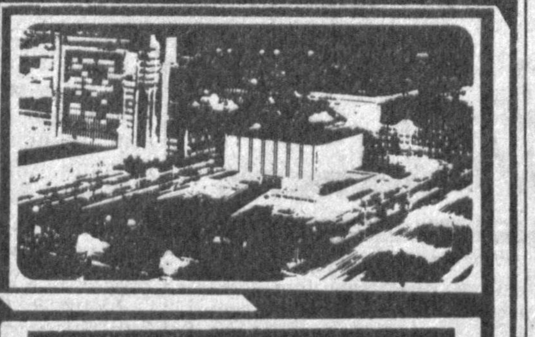

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 138 (8.722) ◆ 1995 йил ◆ 27 ноябрь, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Шаҳрисабзда қанд заводи қурилишига киришилди.

❑ Халқ таълими вазирлигида республика мактабгача тарбия болалар муассасаларини ислоҳ қилиш масаласи муҳокама этилди.

❑ Архитектура ва қурилиш бўйича давлат қўмитасида Туркиянинг бинокорлик материаллари ва конструкциялари ишлаб чиқарадиган фирмалари билан ҳамкорлик қилиш масалаларига бағишланган анжуман ўтказилди.

❑ Тошкентнинг «Юнусобод» спорт мажмуасида Буюк Британиянинг «Де ля Рю» корпорацияси кўргазмаси бўлиб ўтди. Унда асосан банк жиҳозлари намойиш этилди.

❑ Тошкентда «Илҳом—20» халқаро театр фестивали очилди. У машҳур «Илҳом» театри ташкил этилганлигининг 20 йиллигига бағишланган.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Қирғизистон ҳукумати «Бишкек» эркин иқтисодий зонаси тўғрисидаги низомни тасдиқлади. Ушбу эркин иқтисодий зона мамлакат пойтахти жанубида, 489 гектар майдонда ташкил этиляпти. Бу ерда савдо-сотиқ ва тадбиркорликни ривожлантириш учун катта имтиёзлар кўзда тутилган.

❑ Шу йил 17 декабрь куни ўтказилиши мўлжалланаётган Чеченистон республикаси раҳбари сайловларига ҳозирча уч номзод кўрсатилди. Булар Чеченистон ҳукуматининг ҳозирги раҳбари Доку Завгаев, собиқ Россия Олий Кенгашининг собиқ раиси Руслан Хасбулатов ва журналист Мавсар Адуевдир.

❑ Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра 20 та округда Озарбайжон парламентига такрорий сайлов ўтказилиши керак.

❑ Россияда мамлакатга тамаки олиб кириш учун бож тўловлари миқдори оширилди. Айни пайтда эса чет эллардан автомобиль олиб кириш учун бож тўловлари миқдори камайтирилди.

❑ Москванинг Измайлово маданият ва истироҳат боғида радиоактив моддали контейнер топилди. Шу муносабат билан Россия пойтахтида хавфсизликни таъминлаш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар кўриляпти.

ХОРИЖДА

❑ Польшада Президент сайловларида мағлубиятга учраган Лех Валенса тарафдорлари бу сайловларда турли қонунбузарликларга йўл қўйилган деб ҳисоблаб, унинг натижаларини бекор қилиш талаби баён этилган 600 мингта расмий аризани Олий судга тақдим этдилар. Мамлакат Олий суди 20 кун муддат ичида ушбу масала юзасидан узил-кесил қарор қабул қилиши керак.

❑ 25 ноябрь тунда ва 26 ноябрь куни эрталаб «Толибон» ҳаракати қуролли кучлари Афғонистон пойтахти Кобулни ҳаводан бомбардимон қилдилар. Бунинг натижасида дастлабки маълумотларга қараганда 35 киши ҳалок бўлган, 160 киши жароҳатланган. Ҳали вайронага айланган бинолар остида ҳам одамлар бор.

❑ Япония ҳукумати Югославияда урушдан жабр кўрганлар ва қочоқларга 2 миллиард иена (20 миллион АҚШ доллари) миқдорида ёрдам кўрсатиш масаласини муҳокама этяпти.

❑ Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида Жанубий Кореяда 1 миллион 880 мингта енгил автомобиль ишлаб чиқарилди. Жанубий Корея ҳозир бу кўрсаткич бўйича жаҳонда АҚШ, Япония, Германия, Франция ва Канададан сўнг олтинчи ўринни эгаллаб турибди.

❑ Миср, Исроил, Саудия Арабистони ва Иорданияда бўлиб ўтган бир нечта зилзила оқибатида саккиз киши ҳалок бўлганлиги ва 100 нафарга яқин киши жароҳатланганлиги хабар қилинди.

❑ Ирландияда ўтказилган референдум натижаларига кўра никоҳдаги эр-хотинларнинг ажралишига рухсат берилди. Мамлакатда 58 йилдан буён никоҳдаги эр-хотинларнинг ажралишига йўл қўйилмайдиган қонун амалда эди.

❑ АҚШ Аризона штати университетининг олими Майкл Хаммернинг «Нейчур» журнали сўнгги сонидаги мақоласида ёзишича, Ер юзидаги барча эркаклар бундан деярли 200 минг йил илгари Африка шимолида яшаган бир аждоддан тарқалган. Американлик биолог саккиз нафар африкалик, икки нафар австриялик, уч япон ва икки европалик хромосомаларини текшириш натижасида ана шундай хулосага келган.

Мулкни — ҳақиқий эгасига

ОММАЛАШТИРИШГА САЗОВОР

Пойтахтимизнинг Ҳамза туманидаги «Лола» пардозлик фирмаси маҳсулотлари кўпчиликка таниш. Харидорлар, айниқса, хотин-қизлар бу маҳсулотларни севиб харид қилишади, уларга эҳтиёж кун сайин ортиб бормоқда. Корхонада 426 киши меҳнат қилади, уларнинг 328 нафари хотин-қизлардир. Фирмада ишлаб чиқариш цехлари замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Аёлларга хизмат қиладиган кийиниш, гигиена, дам олиш хоналари, тиббий хизмат кўрсатиш хонаси, пойабзал таъмирлаш устахоналарида зарур маиший шароитлар муҳайё этилган.

Корхона касаба уюшмаси қўмитаси ва хотин-қизлар кенгаши аъзолари ҳамиша ишчилар орасида бўлиб, уларни ўйлантираётган муаммоларни ҳал этиш чора-тадбирларини кўрмоқдалар. Бугунги кунда мулкни ҳақиқий эгалари қўлига топшириш, шу орқали ишлаб чиқаришни ривожлантириш, замонавий техника билан қайта жиҳозлаш, рақобатга бардошли маҳсулот чиқаришни йўлга қўйиш, иш билан банд бўлмаган аҳолини иш ўринлари билан таъминлаш, ишчиларга ҳам, давлатга ҳам, ўзига даромад келтириш энг муҳим вазифадир. Корхона яқин кунларда хусусийлаштирилиш арафасида турибди.

Тошкент китоб-журнал фабрикасида ҳам доимо меҳнатсеварлик, тадбиркорлик, ғайрат-шижоат ҳукм суради. Корхона маъмуриятининг ишни юқори даражада ташкил этиши, бозор иқтисодиёти имкониятларидан тўғри фойдаланиш, иш шароитларининг яхшиланиши, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш натижасида юқори сифатли, жаҳон андозаларига тенглаша оладиган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга астойдил ҳаракат қилинмоқда. Фабрика маъмурияти билан хотин-қизлар кенгаши ўртасидаги мустаҳкам алоқа туфайли аёлларнинг рисоладагидек меҳнат қилиши ва дам олиши учун зарур шарт-шароитлар яратилган. Ишчи аёлларнинг фарзандларига болалар боғчаларидан жой ажратиляпти, улар мактаб ўқув қуроллари билан таъминланяпти. Хотин-қизлар меҳнатини оқилона ташкил эта олган раҳбар Вагим Жўраевнинг ҳам, хотин-қизлар кенгаши раиси Н. Усмонованинг ҳам жамоа орасида ҳурмат-эътибори баланд. Хотин-қизларнинг барчаси тўлиқ иш билан таъминланганлар. 120 нафар ишчи аёлдан етти нафарига қисқартирилган иш куни жорий этилган. Юнусобод туманида бундай корхоналар талайгина. Дарҳақиқат мазкур корхоналар маъмуриятлари ва хотин-қизлар кенгашларининг аёллар меҳнатини ташкил этиш борасидаги намунали фаолияти кенг оммалаштиришга сазовордир.

Замира ТУЛАГАНОВА.

Конституция куни шарафига

ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ЎЙЛАБ

«Ўзэлектроаппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси қарамоғида бир нечта корхона, илмий-текширув бўлинмалари мавжуд. Буларнинг ҳаммаси бирин-кетин ҳиссадорлик жамиятига ўтишмоқда. Бу усул эса ўзини амалда оқламоқда.

— Ҳамма ўзгаришлар ва иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш республикамизнинг мустақилликка эришгани билан боғлиқдир, — дейди корхона бош директори Абдуманноп Алимбоев. — Бирлашмамиз янги иқтисодий шароитнинг уч йилида кўп нарсаларга эришди. Муҳими — биз бозорга кириб боришда буюртмачилар билан мустақил ишлашни ўргандик. Иқтисодда олға силжиш учун илм-фан соҳасини ҳам эсдан чиқармаган ҳолда, унга соф фойданинг уч фоизини сарфламоқдамиз.

Ҳозирги кунда энг муҳим вазифаларимиздан бири ҳиссадорлик жамиятини аниқ бошқариш, унинг ишини мувофиқлаштиришдир. Чунки бу меҳнат асосида ишни ташкил этишга халақит бермаслиги керак.

Ҳиссадорлик жамияти Ўзбекистон Республикаси Конституциясини кунини ҳам муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилмоқда. Айни пайтда ишчилар ўзларининг сифатли маҳсулотларини Россия, Қозоғистон, Озарбайжон ва бошқа ҳудудларга жўнатишмоқда. Бир сўз билан айтганда корхонанинг экспорт имконияти кундан-кунга ошиб бормоқда. Мисол учун ҳозир корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг ярмидан кўпи четга кетмоқда. Бунинг билан корхона истеъмол бозорини ҳам эсдан чиқаришмаяпти.

Ғайрат ЮНУСОВ.

«Улуғбек Процизион» қўшма корхонасининг ишга тушганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Шунга қарамасдан корхона қисқа муддат ичида ишлаб чиқаришда муайян муваффақиятларга эришмоқда.

СУРАТДА: цех бошлиғи Шафоғат Амиров маҳсулотларни кўздан кечирмоқда. Пастдаги суратда эса ҳисобчи Оля Вон, оператор Галина Трофимова ва бош ҳисобчи Светлана Чикалиналар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

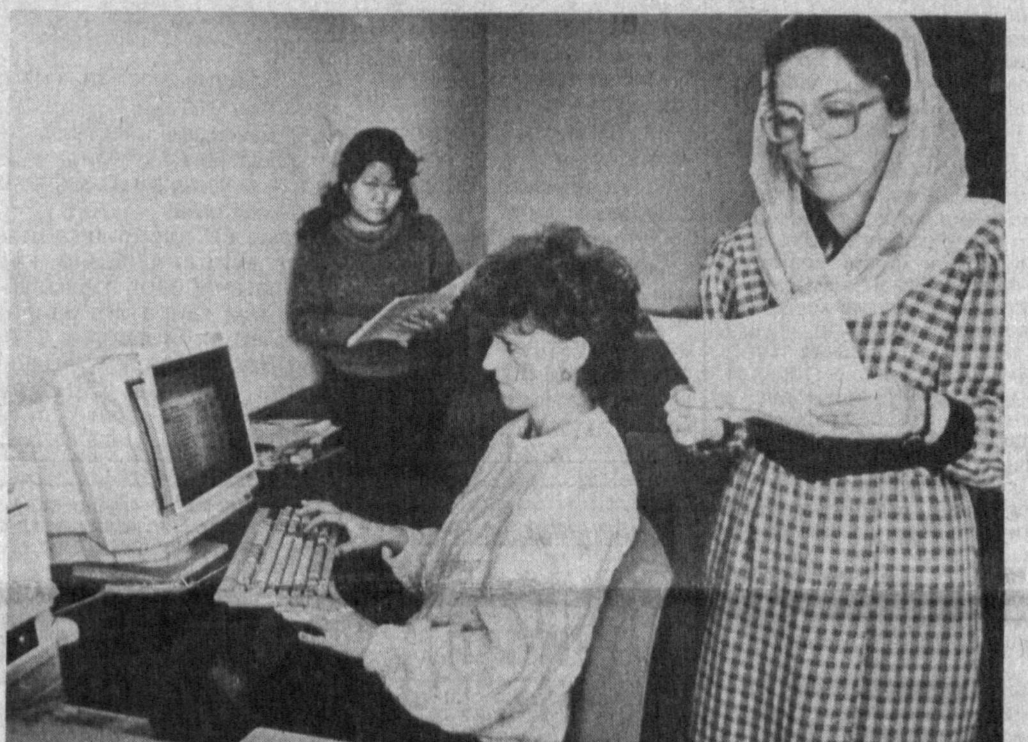

Тадбиркорга омад ёр

«АГАМА»НИНГ РАҚОБАТБАРДОШ МАҲСУЛОТЛАРИ

«Агама» Ўзбекистон — Россия қўшма корхонаси бугунги кунда халқ истеъмоли буюмлари бозорини тўлдиришга астойдил ҳаракат қилмоқда. Ишчилар маҳсулотларнинг янги-янги турларини яратишга интилишмоқда. Улар биринчи қадамдаёқ олға силжиш режаларини пухта ўйлаб олишган эди. Хизматчилар марказий илмий-текшириш институти ёрдамида бизнес-лойиҳани тузиб, келажакни олдиндан кўрган ҳолда корхонага қандай технологияни жорий этиш ҳамда қайси дастгоҳни олиб келишни келишиб олишди. Ана шулардан кейингина Зарафшонда устки трикотаж буюмлари ва пайпоқлар тикишга мосланган бош корхонасини қуришни бошлашди.

— Бу ишлаб чиқариш турини биз тасодифан танлаганимиз йўқ, — дея гап бошлади қўшма корхона бош директори В. Агарков. — Агарда республикамиз аҳолисининг ҳар бирига ўрта ҳисобда йилига 10 жуфт пайпоқ керак бўлган бўлса, бизнинг енгил саноатимиз ҳозирча бу маҳсулотларни биттадан сал кўпроқ ишлаб чиқаради. 1990 йили ана шу маҳсулотларнинг республикамизда етишмаслиги 120 миллион жуфтни ташкил этди. Кўплаб трикотаж буюмлар ҳам Россия, Беларусь ҳамда Болтиқбўйи республикаларидан олиб келинарди. Шунинг учун бизнинг мақсадимиз бу маҳсулотларни четдан олиб келиш ўрнига ўзимизда ишлаб чиқариш эди. Ва маҳсулотларни фақат ишлаб чиқаришгина эмас, балки унинг ташқи бозорда рақобатбардошлигини таъминлашни ўйладик. Бунда сифатли хом ашё, замонавий дастгоҳ ва ўз ишини пухта эгаллаган мутахассисларга суяндик.

Орадан вақт ўтиши билан бозор талаби даражасида трикотаж маҳсулотларини ишлаб чиқариш қувватига эга қўшма корхонанинг шўъба фирмалари ҳам вужудга кела бошлади. Шулардан бири бугунги кунда пойтахтда фаолият кўрсатмоқда. Мана учинчи йилдирки, «Агама — 106» деб номланган бу корхона оёққа туриб, дадил қадамлар билан олға ҳаракат қилмоқда. Айни пайтда фирма бошқа ўнлаб шўъба корхоналар каби мустақил иш юритмоқда. Бугунги кунда корхона ўзининг обрўсини фақат сифатли маҳсулотлар билан ушлаб турибди.

...«Агама—106"нинг унча катта бўлмаган тўқув цехида на шовқин, на ортиқча ҳаракат бор. Бу ерда компьютер орқали бошқарилаётган Япония дастгоҳлари аниқ ҳаракат қилмоқда. Олдиндан берилган дастур асосида трикотаж газламаларини тайёрлаш жараёнини иккитагина ишчи кузатиб турибди. Яъни иш компьютер жадвали ёрдамида амалга оширилмоқда.

— Бизда йигирилган ип уйда эшилган маҳсулотга ўхшаб кетади, — ҳикоя қилади корхона директори Владимир Нагайник. — Уни Зарафшондаги қўшма корхона ишлаб чиқаради. Илгарилари бу маҳсулотлар Россия ва Қозоғистондан олиб келинганлиги сабаб муаммолар туғилган бўлса, эндиликда бу масала ўзимизда ечилди. Бундан ташқари ишлаб чиқаришда биринчи марта кўп миқдорда ип йигириш технологияси жорий этилди. Бу дастгоҳларнинг бир йилда минг тоннагача ипни йигириши ҳамма шўъба корхоналарнинг хом ашёга бўлган талабини қондиради. Шунинг учун қўшма корхонанинг ип йигириш ва устки трикотаж ҳамда пайпоқ ишлаб чиқариш бўйича ўйлаган режалари ҳеч қачон панд бермайди.

Тикиш цехи, бичув ҳамда тайёрлов бўлинмасида ҳам замонавий, серунум дастгоҳлар ўрнатилган. Бу ишчи кучидан оқилона фойдаланиш имконини беради. Лекин бу ерда мутахассисларнинг тажрибасига ҳам таянишга тўғри келади. Масалан, «Агама—106»да бор-йўғи 60 киши меҳнат қилади. Аммо бу ерда ойига 10—12 мингта маҳсулот ишлаб чиқарилади. Бу ҳали чегара эмас. Чунки бу катта бўлмаган корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати 15 мингта маҳсулотга мўлжалланган.

Бозорда муваффақиятли рақобатлашиш учун жамоа маҳсулот таннархини камайтиришга ҳаракат қилади. Бу нималардан ҳосил бўлади? Биринчидан, корхона ишловчиларни иложи борича камайтиради. Иккинчидан, ишлаб чиқариш вақтидан унумли фойдаланилади. Ундан кейин шўъба фирмаларидаги қолган ишлаб чиқариш чиқиндилари хом ашё тайёрлаш учун ип йигириш ишлаб чиқаришга қайтарилади.

Бу ерда анчадан бери кичик ҳажмда маҳсулот ишлаб чиқариш, кузги-қишки ёки баҳорги-ёзги мавсумга янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш анъанага айланган. Бир сўз билан айтганда корхона бозор учун ишлашга кўникма ҳосил қилмоқда. Бунга Бобур кўчасида жойлашган фирма дўконига кирган ҳар бир киши ишонч ҳосил қилиши мумкин.

— Ҳозир шаҳарда устки трикотаж буюмларини ишлаб чиқараётган бошқа корхоналар ҳам мавжуд, — дея гапини давом эттиради Владимир Иванович. — Лекин шунга ишончим комилки, истеъмолчилар учун курашда бозорни юқори бўлмаган нархда, сифатли маҳсулотлар билан тўлдирган корхона ҳамма вақт ютиб чиқади. Ана шундан келиб чиққан ҳолда биз ўзимизнинг режаларимизни тузамиз. Бунда истеъмол бозорини ўрганишга алоҳида аҳамият берамиз. Агарда бир сўм харажат ҳеч бўлмаса бир тийин фойдани олиб келса, у ҳақда гапирса бўлади. Агарда фойда 30 тийинни ташкил қилса, бу маҳсулотни ишлаб чиқариш билан бемалол шуғулланса бўлади. Шунинг учун қўшма корхонанинг ҳамма шўъба фирмалари ўзининг йўналишлари орқали вазифаларини белгилайди. Бунда улар бозор шароитида фақат томошабин бўлибгина қолмай, иқтисодга илмий ёндошади ва унинг қатнашчилари бўлиб қолади...

Ҳозир қўшма корхона мутахассислари ўзининг хом ашёси асосида аралаштирилган ипдан йигирилган маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ҳақида бош қотиришмоқда. Бу маҳсулот ўзининг кўриниши ҳамда бошқа жиҳатлари билан бутун дунёда муваффақият қозонган. Бундай маҳсулотни олиш учун корхонанинг кучи ва техник имкониятлари етарли.

Ғулом ЮСУПОВ.

Обуна—96

ТАКЛИФЛАР, ТИЛАКЛАР

Умринисо МУҲАММАДЖОНОВА, 70-алоқа бўлимининг бошлиғи:

— Айни кунларда яна бир масъулиятли ишни олиб бораяпмиз. Бу — обуна масаласидир. Алоқа бўлимига ташриф буюраётганларнинг кўпчилиги, албатта, ўзларининг севимли газета ва журналларига ёзилишаяпти. Бизнинг идорамизни «Тошкент почтаси» корхонаси имтиёзли равишда «Хабар» ва «Тошкент оқшоми»га обуна қилди. Бинобарин келгуси йилда газета саҳифасида, албатта, қизиқарли нарсалар ўқишни истайман. Гоҳо, келган муштарийларга газетада чиққан мақолалар ҳақида гапириб бериш билан бир қаторда, улар билан мушоҳада ҳам юритамиз. Мен кўпроқ суд залидан берилган мақолаларни ва уларнинг давомли бўлишини истаб, шулар ҳақида ўқисам, дейман. Тўғри, бу ўринда «Постда» газетаси ҳам бор. Лекин «Тошкент оқшоми»да ўқиганимиз бошқачароқ бўлади.

Алоқа бўлимимиз Яккасарой туманидаги кўплаб корхоналар, масалан «Паризод» ҳиссадорлик жамиятини 20 та нусха «Тошкент оқшоми»га обунасини расмийлаштирди. Шунингдек, Ички ишлар вазирлигига қарашли бўлимлар, Табиатни муҳофаза қилиш қўмитасига қарашли ташкилот «Ўрта Осиё НИИПИТ» ва мактаблар ҳам «Оқшом»га обуна бўлишмоқда. Газета муштарийлари билан алоқани янада яқин қилиш мақсадида махсус почта қутичалари ўрнатилди. Уларнинг сони 150 тага етди.

МАҲАЛЛА ЖАМҒАРМАСИДАН

Акмал Икромов туманидаги корхона, ташкилот ва муассасаларда келгуси йил учун газета ва журналларга обуна қилиш борасида тарғибот ишлари олиб борилмоқда.

Айниқса мавжуд 55 та маҳалланинг оқсоқоллари ва фаоллари ўзаро кенгашиб, имкониятга қараб имтиёзли обуналар ташкил этишмоқда. Шуниси қувонарлики, 21 та маҳалланинг оқсоқоллари маҳалла қошида ташкил этилган хотин-қизлар кенгашлари учун «Тошкент оқшоми»га обунани расмийлаштиришди. Обуна учун маблағ маҳалла жамғармаси ҳисобидан ажратилди.

Гули МУРОДОВА.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Сўнгги вақтларда якка тартибда савдо-воситачилик фаолияти билан шуғулланувчи фуқаролар ваколатли банкларнинг айирбошлаш пунктларига катта миқдорда нақд чет эл валютасини сотиб олиш учун кўплаб мурожаат қиляптилар.

Маблағларнинг тўла сақланиши ва амалга оширилаётган валюта айирбошлаш операцияларининг хавфсизлигини таъминлаш масалаларини ҳисобга олган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки импорт молларни келтириш бўйича якка тартибда савдо-воситачилик фаолиятини амалга ошираётган тадбиркорларга ваколатли банк орқали Ўзбекистон Республикаси валюта биржаси савдоларида сўмларни эркин айирбошланадиган валютага алмаштириш учун ҳуқуқ берадиган Марказий банк патентини белгиланган тартибда олишни тавсия этади.

Патент берилишини кўриб чиқиш ва уни Марказий банк томонидан бериш жараёни анча соддалаштирилган.

Бу масала юзасидан Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг валютани тартибга солиш ва ташқи алоқалар департаментига қуйидаги телефонлар бўйича мурожаат қилинг: **33-38-62, 33-26-03, 33-45-11.**

Спорт

ТАЭКВАНДОЧИЛАР БЕЛЛАШУВИ

Шаҳримиздаги 18-Болалар ва ўсмирларнинг спорт мактабида 7—12 ёшли болалар ўртасида таэквандонинг ВТФ (пумсэ) тури бўйича Ш. Рашидов хотирасига бағишланган мазкур БЎСМнинг очиқ биринчилиги бўлиб ўтди.

Биринчиликда 18-БЎСМ, «Ивон», «Пёнвон» клублари, пойтахт таэквандо федерацияси шарафини ҳимоя қилган 78 та ёш яккакураш устаси ўзаро куч синашди. Икки кун давом этган кескин беллашувлардан сўнг умумжамоа ҳисобида биринчи ўрин шаҳар таэквандо федерацияси вакиллари, иккинчи ўрин эса 18-БЎСМ болаларига насиб этди.

Шахсий ҳисобда эса 1 гуруҳ бўйича Л.Шин ва Ф.Икромов, 2 гуруҳда Н.Кандаканова, Д.Остовар, 3 гуруҳда И.Дергач, П.Хан, 4 гуруҳ ўртасида Е. Лилар фахрий шоҳсупанинг энг юқори поғонасидан жой олишди. Барча ғолиблар ҳомийлар томонидан ажратилган қимматбаҳо совғалар ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, мусобақа натижаларига кўра мутахассислар 20 нафар ёш спортчини кўк, 15 тасини қизил, 7 тасини жигарранг ва 8 спортчини қора белбоғларга лойиқ деб топишди.

Даврон ИСАЕВ.

ТАЪСИС АНЖУМАНИ

24 ноябрь куни «Халқ бирлиги» ҳаракати Тошкент шаҳар ташкилотининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди. Уни «Халқ бирлиги» ҳаракати Тошкент шаҳар кенгашининг раиси, Техника дорилфунуни ректори Тўлқин Миркомилов кириш сўзи билан очди ва «Миллатлараро тотувлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш соҳасида Ўзбекистон «Халқ бирлиги» ҳаракати Тошкент шаҳар ташкилотининг биринчи навбатдаги вазифалари ҳақида» маъруза қилди.

— Бу ҳаракат ўз номи билан «Халқ бирлиги» ҳаракатидир, — деди нотиқ ўз сўзида. — Ўзбекистон кўп миллатли республика. Унда 100 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари яшайди. Юртбошимиз таъкидлаганидек, шу азиз Ватан барчамизники. Миллати, диний эътиқодидан қатъи назар, бу Ҳаракатга аъзо бўлиб кириш мумкин. Бу партия эмас, халқ ҳаракати. Шу боисдан барча партия аъзолари бу ҳаракатга аъзо бўлишлари мумкин. Миллатлар ўртасида дўстлик ва тотувлик, меҳр-оқибатни янада ошириш ва мустаҳкамлаш, турли миллат вакиллари маданий марказлари фаолиятини бирлаштириш Ҳаракатнинг асосий мақсадларидан.

Конференцияда Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раиси Омонулла Сафоев, ХДП Тошкент шаҳар кенгашининг иккинчи котиби Виктор Медведев, «Халқ бирлиги» ҳаракати Сергели туман кенгаши раисининг ўринбосари Саидзода Муҳсинов, Ёшлар Иттифоқи Тошкент шаҳар қўмитасининг иккинчи котиби Абдуманноп Собиров, Юнусобод туманидаги 29-меҳрибонлик уйи директори Алла Демчук ва бошқалар сўзга чиқишди.

Конференцияда «Халқ бирлиги» ҳаракати Тошкент шаҳар Кенгашининг 39 кишидан иборат ишчи таркиби, шаҳар ташкилотининг 5 кишидан иборат тафтиш комиссияси сайланди.

Шу куни «Халқ бирлиги» ҳаракати шаҳар ташкилоти кенгашининг ташкилий мажлиси бўлиб ўтди. Унда ҳаракат шаҳар ташкилоти кенгашининг 11 кишидан иборат раёсати сайланди. Ҳаракат шаҳар ташкилоти кенгашининг раиси этиб Тўлқин Миркомилов, Игорь Листопадов эса ҳамраис этиб сайландилар.

Машҳура МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

Ободонлаштириш ойлиги давом этяпти

АНИҚ РЕЖАЛАР АСОСИДА

Шаҳримизнинг барча ҳудудларида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари жадал олиб борилмоқда. Бу борада айниқса Сергели туманида қилинаётган ишлар диққатга сазовор. Бу ҳақда туман ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи Машраб Муҳаммадалиев қуйидагиларни гапириб берди:

— Маълумки, пойтахтимиз сарҳадлари бўйлаб ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария тозалиги ойлиги давом этмоқда. Туманимизда ҳам бу ойлик жуда қизғин ўтаяпти. Ойлик бошланиш олдидан ободонлаштириш бошқармамизда махсус тадбирлар ишлаб чиқилган эди. Бу тадбирларда мўлжалланган ишлар ва уларни бажаришнинг аниқ вақтлари белгиланган. Жумладан, туман ҳудудидаги цемент ариқларни тозалаш, ариқ чиқиндиларини олиб чиқиб ташлаш, 40 минг дона мавсумий гуллар, 500 туп мевали дарахт ва 500 туп манзарали дарахт кўчатлари ўтқазиш, гулзор ва майсазорларни тозалаш. Бу белгиланган ишлар кўрсатилган муддатларда бажарилаяпти.

Туманимиздаги саноат корхоналари ишчилари, мактаб ўқувчилари ҳам ободонлаштириш ойлигида фаол иштирок этишаяпти. Масалан, «Файз» ҳиссадорлик жамияти, Сергели ёғочни қайта ишлаш корхонаси, Тошкент мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Электромаш» бирлашмаси, Безаш ижодий корхонасининг ишчи-хизматчилари корхоналарнинг ён-атрофларини тозалаш, таъмирлаш, дарахтларга ишлов бериш, чиқиндиларни олиб чиқиб ташлаш ишларида бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Маҳаллаларимиз ҳам бу савобли ишдан четда турганлари йўқ. Масалан, Ўзгариш, Қўшқўрғон, А.Жомий, Обод, Чоштепа маҳаллаларида ариқларни тозалаш, чиқиндиларни олиб чиқиб ташлаш, мевали дарахт кўчатларини ўтқазиш ишлари қизғин олиб борилаяпти. Бундан ташқари туманимизнинг Биродарлик, Дўстлик, Днепр каби марказий кўчаларида дарахтларга шакл бериш, кўчаларнинг нормал санитар ҳолатини сақлаш, тўкилаётган барг хазонларини олиб чиқиб ташлаш ишлари олиб борилаяпти.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

ҚИЗИҚАРЛИ ДАВРА СУҲБАТИ

Собир Раҳимов туман Завқий маданият уйида «Бозор иқтисодиёти шароитида оила бюджети» деб номланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Маданият уйи ходимлари Лобар Азимова ва Латофат Пўлатхўжаевалар ташкил этган суҳбатда Тошкент Давлат университетининг бир гуруҳ ўқитувчилари иштирок этиб, тўпланганларнинг бозор иқтисодиёти масалаларига доир кўплаб саволларига жавоб бердилар. Тўпланганларнинг Ўзбекистон келажаги, янгиланиш йўлидан бораётган мамлакатимиз иқтисодиётининг юксалиши, ташқи ва ички сиёсат борасидаги сўровларига амалий мисоллар билан тушунтириш бериб ўтдилар. Кеча сўнгида маданият уйининг «Феруз» ашула ва рақс дастаси янги концерт дастурини намойиш этди.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Маҳалладош

Улуғ аллома Хожа Баҳоуддин Нақшбанднинг «Дилинг худода, қўлинг ишда бўлсин», — деган мазмундаги мукаммал бир таълимоти бор. Дарҳақиқат, дилда покликнинг шуури бўлса, эътиқод нури кўнгилга равшанлик бахш этса, ҳаракат, шижоат қўлда бўлса, ишнинг баракаси бўлиб, барори келади. Пойтахтнинг Собир Раҳимов тумани Шифокорлар шаҳарчасидаги Хожа Баҳоуддин Нақшбанд номли маҳаллага ташриф буюрганимизда бу хулосаларнинг тасдиғини топдик.

Халқимизнинг қадр топар қадриятлари, анъаналаримиз, бироз андиша қилиб тўхталмаётган эътибор талаб, мулоҳазали томонларимиз хусусида маҳалла оқсоқоли, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1-клиник касалхонаси бош шифокори, тиббиёт фанлари номзоди, доцент Муродин Қодиров билан суҳбатлашдик.

Дилкаш суҳбатлар

ПОКЛИК ШУУРИ, ЭЪТИҚОД НУРИ БЎЛСА

— Муродин Холматович, оила борки, унинг бошлиғи бўлади. Ўз қонун-қоидалари, анъаналари... Кўпинча маҳаллани оилага қиёс қиламиз. Жамоа оиладек муштарак мақсад сари йўналувчи қони бир аждодлар занжирининг ҳалқаси саналмиш авлодлардек бўлмоғи учун аввало маҳалла деган етук ном олмоғи керак. Биз осонгина бир оғиз сўз билан изоҳлайдиган маҳалланинг ўзи нима?

— Суянганимиз отамизнинг бир лаганда ош еган дўсту ёри, мунису мушфиқ волидаи муҳтарамамизнинг меҳрибон опа-сингиллари, кўча чангитиб юрган болалигимизнинг олов дамларининг ёлқинларини кўзларида топа оладиган тенгдошларимиз, икки уй наридаги қирмизи олмаларини қоққанимизда беозоргина койиб қолган нуроний маҳалладош бобомиз, озгинагина ғийбат қилиб кўнгилларини ёзар холажонлару, ютуғимизни кўриб менинг қўшним, маҳалладошим дея фахрланувчи амакиларимиз бор, ҳеч кимга, ҳеч нарсага алишмас, бошимиз ёстиққа етса кўз ёш билан интизор бўларли, ўша кимнинг нурли чеҳраси бор қариндошию онасининг чироғини ўчирмаган жигари, кимнингдир деворлари нураган, эшиги эгасига умид-ла ёпилмаган кафтдек ҳовлиси бор — Ватани маҳалла бўлади. Қўшникида ё маҳалладаги кимнингдир хонадонида нотинчлик бўлса, унинг безовталиги сизга кўчади. Сиз тан олмаслигингиз мумкин. Ўзингизни алдарсиз, лекин руҳингиз, одамийликнинг кўринмас ришталари сизни сергаклантираверади. Манзилимиз, борар жойимиз бир. Фақат ҳар ким ҳар хил сўқмоқдан йўлга чиқади. Яратилган бандамиз. Қалб бор, ахир!

Маҳалла диққат марказда туриши керак бўлган шундай нарсаки, унда қайноқ ҳаёт бор. Унга ниманинг уруғи экилса у хоҳ диёнат, ёки хиёнат, жаҳолат ё фозиллик, адолату адолатсизлик бўлсин униб, мева беради, ҳосили мўл, анчага татигулик бўлади. Айнан маҳаллада истаганча яхшилик ё ёмон иллат илдиз отиб кетиши мумкин.

— Ривоят қилишларича аллома Абу Али ибн Синога руҳий хаста бир беморни олиб келишган экан. Шифокор бемор кўрганга қадар қилган унинг баъзи асаб дош беролмас инжиқликларини ҳам кўтарибди. Шогирдлар нечун шунчалик босиқлик дея ажабланишганида аллома: «Беморнинг инжиқликларини кўтариш ҳам шифокорнинг вазифаси», деган эканлар. Жисм безовта қилса бемор шифокор ҳузурига ошиқади. Хаста қалб: «Мени тушунади», — деган умид билан яқинига ёрилади. Оила, қўшничилик муаммоларининг ечими борасидаги маслаҳатлар учун аввало паноҳ топиб маҳалла оқсоқолига мурожаат қилинади. Биров ҳақли талаб, биров ҳаётни ўз қаричи билан ўлчаб... Бу ўринда оқсоқолнинг тутган ўрни қандай намоён бўлади?

— Кишининг асл қиёфасини дўстлар даврасида, ишхонада илғамаслигимиз мумкин. Лекин унинг кимлигини, қандай инсон эканлигини маҳаллада билиш имконияти бор. Қиёфани ўзида, фарзандлари юриш-туриши, уй тутиши, қўшничилигида «кашф» қиласиз. Кимдир яхши гап билан, кимдир талаб асосида фаолият кўрсатади. Қўйингки, ҳар бир инсон бир дунё. Лекин оилада фарзанд яхши-ёмонга ажратилмайди. Энг муҳими, оқсоқол маҳалладаги ҳаммани фарзандидек билса биринчи тўғри қадамининг ташланганини. Яхши инсон ҳам, ёмон инсон ҳам ахлоқсизу, комил фарзанд ҳам бизнинг орамизда, бир маҳаллада вояга етади. Маҳалла оқсоқолининг битта энг муҳим роли бор. У ҳам бўлса қачон, қаерда, қандай қилиб оилавий ишга ўртага тушишни билиш. Мисол учун оилада эр-хотин гап талашди. Бир кун, икки кун аста-секин жанжал мураккаблашиб бориб руҳий сиқилиши оқибатида «портлаш» рўй беради, эр ёки хотин оний равишда онгсизларча жисмоний куч ишлатади. Тан жароҳати, ўлим... Оқибат бир жиноят юзага келади. Маҳалла жиноятчини тарбиялаш эмас, жиноятга келгунча босиб ўтиладиган босқичда мураккаблашаётган ишга аралашиш, масалани ижобий томонга ҳал қилиши керак.

— Иш юритишнинг асосий мезони нималарда белгиланади?

— Аввало синчковликда, кўпнинг кенгаши билан ҳисоблашишда ва муомалада.

— Амалга оширилаётган хайрли, тадбиру ишларнинг хотираси завқли бўлади. Завқнинг шижоати режалар асосида ўйлантираётган муаммоларнинг ечимига туртки, илҳом беради, шундай эмасми?

— Албатта. Яқинда Хожа Баҳоуддин Нақшбанд таваллудининг 675 йиллиги шарафига маҳалла ҳудудида ул улуғ зотнинг номи билан аталувчи боғ яратилиб, 200 дан ортиқ мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтказилди. Маҳалламизда зиёли, ибратли оилалар талайгина. Тиббиёт фанлари доктори, профессор Юлдузхон Тожибоева «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби» унвони, Темур Шукуров, Маннон Мирзамуҳамедовлар «Соғлом авлод учун» ордени билан тақдирландилар. Маҳалламиз шундай қўшнилари билан фахрланади. Маҳалламиздаги энг баобрў отахонлардан бири Қосимҳожи Ўзбекнинг бевосита ташаббуси билан бошланган «Маърифат ва маънавият уйи»нинг қурилиши ниҳоясига етай деб қолди.

Маҳалла фаоллари олдида турган долзарб масала, тўғрироғи, тажриба тарзида кеча-кундуз ишлайдиган маҳалла тиббиёт қўриқхонаси, кутубхона, новвойхона, гўшт дўкони, сартарошхона очишни режалаштиряпмиз. Бундан кўзланган мақсад: ҳам аҳолига маиший хизмат кўрсатиш турлари ҳудуднинг ўзида фаолият юритади, ҳам маҳалладаги ишсизлар иш билан таъминланади. Маҳалламизнинг йигитлари ҳарбий хизматга чақирилмоқдалар. Уларнинг Ватан хизматига, йигитлик бурчларини бажаришга отланишларидан аввал маҳалла фаоллари, отахонлар, уруш қатнашчилари билан учрашувлар ташкил қилдик.

— Бугун ким тадбиркор бўлиб, иш кўзини билса, имкониятлардан кенг қамровда фойдаланса моддий, маънавий эҳтиёжларни қондириш даражасига етади...

— Маҳаллада 10 та кўп қаватли ва 21 та коттежларда жами 2000 дан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Кўпгина ишларимиз ўзбекнинг қадимий, ажойиб анъанаси — ҳашар йўли билан амалга оширилади. Катта маблағ талаб қилинадиган ишларимизга туманимиздаги чинни заводи, «Шўртангаз» ташкилоти, Олмалиқ гилам тўқиш фабрикалари кўмак беришади. Улар маҳалламизнинг ҳомийлари.

— Кам таъминланган оилаларга моддий кўмак бериш, уларни қўллаб-қувватлаш борасидаги Президентимиз Фармонининг маҳалладаги тадбиғига ҳам тўхталсангиз.

— Шу ўринда бир нарсани айтмоқчиман. Халқимиз жуда ориятли андишали. Шу боисдан махсус ҳайъат қарори билан кам таъминланган 20 га яқин оила аниқланди. Уларга 400 сўмдан 750 сўмгача бўлган ёрдам пули белгиланди.

— Маҳалланинг обрўси унинг оқсоқолига бевосита боғлиқ экан, сизнингча, ким, қандай феъл-атворли инсонни ишбоши қилмоқ лозим. Шу саволни беришимнинг боиси назаримда, бугун шу ҳақда ҳам жиддий ўйлаб кўриш керакдек!

— Янглишмасам, маҳалла оқсоқоли қилиб биринчи галда одамшаванда, ишбилармон, шижоатли, ғайрати бор, имкониятлардан фойдалана оладиган номзодни танлаган маъқул.

Маҳлиё МИРСОАТОВА суҳбатлашди.

Суратли лавҳа

НОМИГА ЯРАША «БЎСТОН»

Шайхонтоҳур туманида «Бўстон» маҳалласи бор. Одамлари ҳам аҳил, ҳар бир ишни бамаслаҳат қилишади. Маҳалла оқсоқоли Абсалом Отаметов, энг фаол қўмита аъзоси Мирсолиҳ Саидов барчага бош-қош бўлишади.

Қўмита фаолларининг бир йиғилишида Абсалом ота бир гапни ўртага ташлади:

— Ўзинглар биласизлар, бизда гузар йўқ. Ҳозир ҳамма маҳаллада гузарлар бор. Йўқларида қуриляпти. Бунинг устига отахонларимиз намоз ўқишга олис йўл юришига тўғри келяпти. Эски чойхонанинг ўрнига масжид бунёд этсак, унинг ёнида маҳалламиз учун нима зарур бўлса қурсак.

Ҳамма бу фикрни жондили билан қўллади.

— Лекин маблағни қаердан оламиз?

Бу савол барчани ўйлантириб қўйди. Биров ҳокимлик маблағ ажратар деди,

биров ҳашар қиламиз, деди.

— Тўғри, ҳашар қиламиз, — деди Мирсолиҳ ака. Лекин ҳомийимиз ҳам бўлиши керак.

Хуллас, эзгу, савоб ишга ҳомий ҳам топилди. Янгийўл ёғ-мой комбинати, «Сувқурилиш» бошқармаси беминнат ёрдамини аямасликка ваъда берди.

— Фақат ишчи кучидан қийнаб қўймасанглар бас, — дейишди ҳомий ташкилот мутасаддилари.

— Буёғидан хотиржам бўлинглар, — деди Мирсолиҳ ака, — маҳалламиз жуда ҳам аҳил маҳалла.

Алқисса қурилишга илк ғишт қўйилди. Бино қад ростлагани сари одамларнинг ҳам ғайратига ғайрат қўшиларди. Мирсолиҳ Саидов, Нозим Мусаев, Абдулҳаким Боқиев сингари фаолларнинг қўли-қўлига тегмасди.

Қурувчилар ҳам фидойилик кўрсатишди. Айниқса ғишт терувчи Собиржон, пардозловчи Бахтиёржон сингари қўли гул йигитларнинг пишиқ-пухта ишлари барчани бирдек қувонтирарди. Новвойхона, сартарошхона, телевизор, радио тузатиш устахонаси, тиббий хизмат кўрсатиш хоналари ҳам бирин-кетин қўлдан чиқарилди.

— Отахонларимизнинг қувончдан бошлари осмонда, — ҳикоя қилади Абсалом ота Отаметов, — узоқлари яқин бўлганидан қурувчиларни дуо қилишгани қилишган. Айни пайтда бу даргоҳ ёшларимиз учун ўзига хос тарбия ўчоғи ҳам бўлиб қолди. Турли мавзуларда учрашувлар, одоб-ахлоқ бобидаги отахонларнинг ибратли суҳбатлари айниқса кутилган натижаларни бериши тайин.

Маҳалла аҳлининг узоғи яқин бўлганини таъкидлаш ортиқча бўлади. Аввалари уста қидириб, сарсон бўлишлар энди барҳам топди. Сартарош ҳам, телерадио устаси ҳам кўпнинг хизматига шай туришибди. Тандирдан узилган иссиқ нонларни айтмайсизми?

— Гузаримиздаги юмушлар шу билан битди, деёлмаймиз, — ҳикоясини давом эттирди оқсоқол. — Ҳали юмушларимиз кўп. Ниятимиз маҳалладошларимизнинг оғири енгил, мушкули осон бўлсин. Шу ниятда нимаки хайрли иш бўлса барчасини бамаслаҳат амалга ошираверамиз.

Кимдир маҳалла гузаридан ўтаётганда кўркам, бежирим биноларни кўриб:

— Ана энди исми жисмига мос «Бўстон» бўлибди, — деди.

Чиндан ҳам «Бўстон» маҳалладошларнинг меҳнати билан чирой касб этди. Инсон қўли гул деб бежиз айтишмаганда...

Толиб САЪДУЛЛАЕВ.

СУРАТЛАРДА: 1. «Бўстон» маҳалласи фаоллари навбатдаги йиғилишда (чапдан учинчи маҳалла оқсоқоли Абсалом Отаметов). 2. Яхши ният билан суқилган таёқ, бир кун бергай меваю япроқ. 3. Дам олиш хонасида. 4. Телевизор устахонага келди.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Анъаналар—ҳаётга

ҚЎШАЛОҚ ТЎЙЛАР

Шайхонтоҳур туманидаги «Марказ-13» мавзесида жойлашган «Роҳат» маҳалласида 1500 га яқин аҳоли истиқомат қилади. Турли миллат вакилларидан ташкил топган бу маҳалла аҳли ўзаро дўст, иноқ ва аҳил яшайдилар. Ҳозирги ўтиш шароитида элга дастурхон ёзиш осон эмас, албатта. Шу боис маҳалла фаоллари тўй, таваллуд айёмларни тежамли қилиш, тўй эгасига енгиллик туғдириш йўлларини излаяптилар. Яқиндан бери уларнинг таклиф ва маслаҳатлари билан никоҳ, суннат тўйлари ва туғилган кунларни ҳам бирга қўшиб, қўшалоқ тўй ўтказиш расм бўла бошлади.

Жумладан маҳалламизда ҳурматли ва обрў-эътиборли оилаларнинг қўша-қўша тўй маросимлари ўтказилди. Кабир Мажидхўжаев билан Муҳаббатхон Мажидхўжаева ўғил уйлантириш билан бирга набираларининг суннат тўйи ҳамда Кабир аканинг 60 ёшга тўлганлигини бир кунда ўтказдилар. Бу оила оддий, меҳнаткаш, серфарзанд. Кабир ака ҳозир пенсияда, Муҳаббат опа эса «Ўзбекистон» нашриётида мусаҳҳиҳ бўлиб ишлайди. Узоқ йиллик ҳалол меҳнати учун Кабир ака «Шуҳрат» медали билан тақдирланди. Эр-хотин олти ўғил-қизни тарбиялаб вояга етказишган.

Жўрабой Мақсудов ва Людмила Мақсудоваларнинг қўш тўйларидан маҳалла аҳли ҳам, тўй соҳиблари ҳам жуда мамнун бўлдилар. Бу оила суннат тўйи, Жўрабой аканинг 50 ёшга тўлгани ва эр-хотиннинг кумуш тўйларини қўшиб ўтказдилар. Жўрабой Мақсудовнинг касби-кори қандолатчилик. Людмила Мақсудова эса оддий ишчи бўлиб ишлайди. Уларнинг умумий меҳнат стажи 50 йилдан ошиб кетган. Тежаб-тергаб топган ҳалол маблағларини батартиб, тежамли тўйга сарфладилар.

Маҳалламизда меҳнаткаш, серфарзанд ва эътиборли оилалардан бири Неъмат ака Юсупов оиласидир. Неъмат ака узоқ йиллар давомида милиция органларида фидокорона, ҳалол меҳнат қилди, жиноятчиликка қарши курашда жон куйдирди. Милиция майори Неъмат Юсупов пенсияга чиқса-да ҳамон жанговар постда хизмат қилмоқда. Умр йўлдоши Дилором опа билан бирга 6 фарзандни тарбиялаб, уйли-рўзғорли қилдилар. Неъмат ака қизини куёвга узатар экан, набираларининг суннат тўйи ҳамда ўзининг 65 ёшга тўлганини ҳам қўшиб ўтказди. Бир сўз билан айтганда, «Роҳат» маҳалласида қўшалоқ маросимлар ўтказиш анъанага айланмоқда.

Дилдор АБДУЛЛАЕВА, журналист.

Ўзбекистон Республикаси «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими раиси вазифасини бажарувчи Бахтиёр Дўстхўжаев билан суҳбат.

Шаҳримизда ободонлаштириш ойлиги ўтмоқда

ОРАСТАЛИК ҲАМ ФАЗИЛАТ

— Бахтиёр ака, пойтахтимиз маҳаллаларидаги мавжуд муаммолар хусусида гапирадиган бўлсак, хоҳлаймизми-йўқми, нимагадир тозалик масаласини четлаб ўтолмаймиз.

Бугунги кунда маҳалла ўзининг минг йиллик урф-одатлари, қадриятлари билан Ватан ичра Ватан экани маълум бўлган, ҳукуматимизнинг ҳам моддий, ҳам маънавий қўллаб-қувватлаши натижасида турмуш тарзимизнинг асосига айланиб бораётган бир даврда тозалик масаласи кун тартибидан тушмаётгани сабаби нимада?

— Дарҳақиқат бу ҳолатни изоҳлаш учун узоққа боришнинг ҳожати йўқ, яқин ўтмишимизга назар ташласак кифоя. Тоталитар тузумнинг одамларни боқиманда қилиб тарбиялагани ана шу муаммо келиб чиқиш сабабларидан асосийсидир. Бунинг маъноси шуки, кишига ҳамма нарсани давлат муҳайё этиши керак. Кундалик ҳаётда бирор-бир муаммо туғилдими, демак, бунга давлат идоралари жавобгар, ўзи келиб ҳал этиб берсин. Бундай кайфият айрим одамларда ҳанузгача мавжуд. Масалан, чиқинди олиб кетадиган махсус машина маҳаллага икки кун кечикиб келса, одамлардан норозилик оҳангидаги гапларни эшитиш мумкин, тўлаб қўйган озгина пулларини рўкач қилишади. Ваҳоланки, аҳолидан чиқинди учун олинадиган бундай тўлов ҳозирги шароитда бажарилажақ иш учун кетадиган харажатнинг жуда оз миқдорини ташкил этади. Боқимандалик шу даражага етдики, айрим одамлар ўз остоналаридан нарини кўрмайдиган, бундай жойни ўзига қарашли деб билмайдиган бўлишди. Ҳозирги пайтда ҳам шундайлар борки, чиқинди ташийдиган машина келадиган куни ўзлари уйда бўлмасликларини олдиндан билишса ахлат тўлган челакларини машина олиб кетсин учун кўчага чиқариб қўйишади. Ҳолбуки, бу ҳол ўта маданиятсизлик ҳисобланиб, ота-боболаримиз ҳам ўз уйларидан чиқиндини кўз-кўз қилмай, назардан панада сақлашган. Тўғри, тозалик борасидаги муаммоларнинг келиб чиқишида ободонлаштириш соҳасининг ҳам айби йўқ эмас. Аммо шундай бўлса ҳам бу масаланинг асосий ечими ҳар биримиздан турмушни тўғри ташкил этишимизни талаб қилади.

— Турар жойни тоза сақлаш борасида гап кетганда хоҳлаймизми-йўқми кўп қаватли уйлардан ташкил топган маҳаллалар хусусида гапирмай ўтолмаймиз. Тан олиш керакки, тозалик борасида ҳовлили уйларга нисбатан кўп қаватли уйларда аҳвол бирмунча жиддий. Битта йўлакдан юзга яқин киши кириб чиққанидан кейин уларнинг қайси бири тозаликни таъминлаши керак? Уларнинг ҳар бири «Нима учун айнан мен тозалашим керак йўлакни?» дейишга ҳаққи бор. Демак, кўп қаватли уйларнинг йўлаклари, ён-атрофи ҳеч кимники эмас, аммо бир вақтнинг ўзида у ҳамманики ҳам, чунки ҳамма шу уйда яшайди. Тўғри, айрим кўп қаватли уйларда навбатма-навбат тозаликни таъминлаш йўлга қўйилган. Аммо бу ҳам ҳамма вақт кутилган натижани бермаяпти. Сабаби — ёки бу иш уйда яшовчилар томонидан назорат этилмайди ёки бу ишга одамлар виждонан ёндошишмайди. Айрим маҳаллаларда эса бу ишга турар-жойдан фойдаланиш идоралари бош қўшиб, уйларга фаррошларни бириктиришган, бу ерда яшовчилардан пул йиғиб унга ойлик тайинлашган. Аммо бу ҳам самара бермаётир, чунки ҳеч ким ўзгага тегишли жойни ўзиникидек ёғ тушса ялагудек қилиб тозаламайди...

— Гапларингиз ҳаммаси тўғри. Аммо мени бошқа нарса ташвишлантиради: шаҳримизда ахлатхона деган жойлар пайдо бўлмоқда. Бу нима дегани? Мактаб, боғча, поликлиника каби муассасалар учун мўлжалланган чиқиндихоналар ён-атрофдаги маҳаллалар учун ҳам «хизмат қилмоқда». Бу ерга чиқинди олиб келган маҳалла одамлари уни махсус қутига эмас, сал берироққа тўкишади, ундан кейин келгани яна ҳам берироққа... Шу тариқа ахлатхона кенгаяди. Бироқ чиқинди тўкиш учун мўлжалланмаган жойлар ҳам ўз-ўзидан ахлатхонага айланмоқда. Сал кенгроқ, аммо тоза жойга бир челак чиқинди тўкиб кўринг-чи, икки кундан сўнг ўша жой ахлатхонага айланади. Яна бир гап: ҳозирда бекатларда турли егуликлар, хусусан музқаймоқ, сақич кабилар билан савдо қилувчи кичик савдо нуқталари пайдо бўлмоқда. Аммо харидорлар ўша музқаймоқ ёки сақични сотиб олгач, унинг қоғозини ўша ерга ташлаб ифлослантиришяпти. Бундай жойларда чиқинди ташлайдиган махсус нуқталар йўқ. Хўш, нима учун бундай жойлар тозалигига ўша савдо дўкони маъмурияти жавоб бермаслиги керак.

— Сиз ҳозир маҳаллалардаги ахлатхоналар ҳақида гапирдингиз. Ана шу ахлатхоналарга диққат билан назар ташласангиз, у ерда жуда кўп ортиқча нарсаларни кўриш мумкин. Наҳотки, қоғоз ҳам чиқинди ҳисобланса, латталарчи, ахир уларни қабул қиладиган ва бунинг оз бўлса-да, пул тўлайдиган идоралар бор эди-ку. Дори идишларичи? Сабзавот пўчоқлари, хашак, хазонлар. Наҳот маҳаллаларда ҳеч ким мол ёки қўй боқмаса? Шох-шаббалар тўй-ҳашамлар, турли маъракаларда катта қозонларга ёқиш учун керак бўладику. Айрим ҳолларда бироз эскирган радиоприёмник, кир ювиш машиналари, музлатгичлар каби маиший жиҳозларни ҳам ахлатхоналарда учратиш мумкин. Модомики, улар носоз экан, айрим эҳтиёт қисмлари нимагадир яраб қолар. Эскирган буюмдан фойдаланишни билиш ҳам тежамкорлик ва уддабуронликдир. Ёзувчи Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романидаги Мирзакаримбой таъбири билан айтганда «Ҳамма нарсани бозордан сотиб олаверсанг Сулаймоннинг ғазнаси ҳам етмайди». Бу гап айниқса бугунги кун учун айтилгандай. Менимча, ҳозирда ҳар бир оиладан чиқаётган чиқиндиларнинг деярли ярмиси нималаргадир ярайди. Буни англаш учун кишига озгина тежамкорлик хислати керак. Тежамкорлик бойлик келтиради, шунда чиқинди ҳам камаяди. «Тежамлининг иши бежамли» нақли бу ерда ўринлидир.

— «Иккиламчи хом ашё» деган тушунча бор. У бугунги кунда ҳар бир оила учун зарур деб ўйлайман. Одатда ўзбек хонадонларида чиқинди ташлайдиган учта челак бўлган. Биринчисига пўчоқ, хазон, иккинчисига кул, учинчисига ҳеч нимага ярамайдиган буюмлар ташланган. Пўчоқ ва хазон мол-ҳолга бериш, кул қишда яхмалак йўлларга сепиш учун йиғилган. Мол-ҳол тезаклари экинзорга тўкилган, ортгани ёқиш учун қуритилган. Ҳар бир ҳовли бурчагида ўра бўлган, унга ҳам чиқиндилар тўкилиб, у тўлгач устига тупроқ тортиб қўйилган. Ўрадаги чиқиндилар чиригач ўғит сифатида ток илдизларига кўмилган. Шох-шаббалар ўчоқ ва тандирдан ортмаган. Айтмоқчиманки, ўшанда хонадонлардан чиқинди деярли чиқмаган. Тўғри, ҳозир ҳаёт тарзи одамларда бирмунча бошқача. Лекин бугунги кунда ахлат қутиларидаги овқат қолдиқларини кўриб юрагингиз ачимайдими? Исрофгарчилигимиз оқибатида чиқиндихоналардан макон топган дайди ит ва мушуклар яшашмоқда. Улардан безор бўлганимизни кўп гапирамиз. Аслида уларни ўзимиз ўз ҳисобимиздан едириб, ичиряпмиз.

— Бахтиёр ака, Фарғонада, хусусан Қўқонда шундай удум бор экан: янги тушган келин эрта тонгда туриб, чап қўшниларидан учта ва ўнг қўшниларидан учта эшик наридан бошлаб ўз уйи томон маълум муддатгача супуриб юрар экан. Бу удумни адо этишдан мақсад кундалик турмуш заруратидан эмас, балки тозалик инсон фазилати эканини яна бир бор англатиш бўлса керак. Чунки маҳалла одамлари ўша келиннинг қандай супурганига қараб унга баҳо беришар, бу баҳо ўша хонадоннинг шаъни саналар экан.

— Бизнинг «Чилонзор» маҳалласи билан, «Новза» маҳалласи чегарасидан катта сув оқиб ўтади, темир кўприги ҳам бор. Ҳар сафар қиш кунлари эрта тонгда ана шу кўприкдан ишга ўтар эканман, яхмалак қоплаган йўлга кул сепиб қўйилган бўлади. Бу ён-атрофдаги маҳалла одамларининг иши. Балки улар бу кўприк орқали умуман юришмас, аммо ўзгалар тойиб кетмасин дея қайғуришади. Демак, диёнатли, маданиятли одамларимиз, шукурки, ҳали ҳам бор. Энди ана шундай фазилатни бошқаларга, асосан ёш авлод онгига сингдириб бориш лозим. Тан олиш керакки, дунёда озодалигига ҳавас қиладиган шаҳарлар кўп. Нима, уларда тозаликка мутасадди бўлган ташкилотлар шу қадар зўр ишлайди деб ўйлайсизми? Тозаликнинг асосий боиси ўша шаҳарлар аҳолисининг юксак маданияти, тежамкорлик хусусияти, ҳар бир қарич ер ўз уйидек азиз бўлганидан десак хато қилмаган бўламиз. Демак, пойтахтимиз озода бўлишини истасак, ишни ҳамшаҳарларимизда тозалик маданиятини юксалтириш, маҳаллалардаги ҳар бир майдон, ҳар бир кўча ёки йўлка Ватанимизнинг, демак, уйимизнинг бир парчаси эканини англатишдан бошлаш, боқимандаликка чек қўйиб, ҳар қандай муаммони биров четдан келиб ҳал қилиб беришини кутиш каби иллатларга барҳам бериш лозим.

Суҳбатдош Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

ШИНАМ ГУЗАР

Юнусобод туманидаги «Янгиариқ» маҳалла гузари йил давомида янада обод бўлди. Жумладан 48-дўкон рўпарасида пишиқ ғиштдан янги бекат қурилди. Бекат ёнида гўшт билан савдо қилувчи раста очилди. Бундан ташқари гузарда пойабзал таъмирлайдиган устахона ҳам ишга тушди. Маҳалла аҳли гузардаги дўконлардан нон, озиқ-овқат, сабзавот, гўшт кабиларни сотиб олмоқдалар. Сабзавот дўкони ҳам қайта қурилди. Бундай янгиланишларни амалга оширишда туман ҳокимлиги яқиндан ёрдам бермоқда.

Абдуфаттоҳ НАБИХЎЖАЕВ.

Бу нола — кимга ҳавола

БЕКАТЛАР ҚАЙТА ТИКЛАНСА

Қайта қурилган Бўрижар ариғи устидаги кўприк маҳалламиз ҳуснига ҳусн қўшиб, янада хушманзаралик кашф этаётганидан беҳад мамнунмиз. Айниқса шу кўприк қурилгани сабабли маҳалламиз кўчасининг асфальтланиши, шунингдек ёритгичларнинг ўрнатилганлиги кечалари кўчаларимизни чароғон қилмоқда.

Бизнинг «Бўрижар» маҳалласида 50 га яқин хонадон мавжуд бўлиб, аксарият кексалар, ногиронлар, мактаб ва ундан кичик ёшдаги болалардан иборат. Аммо кўприк қурилиши оқибатида Бобур кўчасидаги пойабзалчилар саройи яқинида жойлашган троллейбус ва автобуслар тўхтайдиган бекатларнинг олиб ташланиши маҳалламиз аҳолиси учун ноқулайликларни келтириб чиқармоқда. Зеро, кўпчилик ҳар куни ана шу бекатларда транспортга чиқиб, ишга бориб-келишар эди.

Эндиликда маҳалламиз аҳли ёки Бешёғочдан ё пойабзал фабрикаси бекатидан (ҳар икки бекат ораси 1 километр масофа) транспортга чиқишга мажбур бўлишмоқда. Айниқса, бозор-ўчар қилинганда пиёда уйга келиш одамларга оғирлик қилаётир. Илтимосимиз шуки, аввалда бор бўлган бекатлар яна қайтадан ўз жойига қўйилса маҳалламиз учун жуда катта савобли иш қилинган бўлур эди.

«Бўрижар» маҳалласи аҳли номидан: маҳалла котиби Шавкат АСҚАРОВ.

Яхшилар ёди

БАҒРИ ДАРЁ ЭДИ...

Маҳаллада Убайдулла акани танимаган одам йўқ эди. У киши хизмат машинасида кўча-куйдан ўтганда ёхуд тўю маъракада дўстлар даврасида қўр тўкиб ўтирганида унга каттаю кичик салом берар, ҳол-аҳвол сўрарди. Айниқса, маҳалла йигитлари Убайдулла акани бениҳоя ҳурмат қилишарди.

Негаки, маҳалладаги йигитларнинг кўпчилиги яқинларидаги 7-автокорхонада ҳайдовчилик ёки авточилангарлик қилишарди. Табиийки, уларни ҳайдовчилик касбига жалб қилган, зарур шароитлар яратган ҳам Убайдулла ака бўлиб чиқарди. Нима иш қилишини билмай юрган йигитлар ҳақида чойхонадаги гурунгларда ё дўстлари даврасида эшитиб қолса, дарров йўқлатиб, чақиртирар ёки ўзи уни қидириб топарди. «Бекорчидан худо безор», — дерди у киши. — Вақтингни беҳуда ўтказиб юрмада, бизнинг автокорхонага кел! Ҳайдовчилик қиламан десанг автомактабга йўлланма берамиз, қисқа вақтда ҳайдовчилик гувоҳномасини оласан. Чилангарлик қиламан десанг, шогирд бўлиб ишга кир! Бизда ишласанг, ҳамиша халқ назарида, эътиборида бўласан!».

Корхонага янги келган ҳайдовчи ишга обдон киришиб кетганда бирдан автобуси бузилиб қолса, яъни йўлга ярамай қолса, яна Убайдулла ака балогардон. Бояги ҳайдовчи йигит ҳеч қаердан автобусига эҳтиёт қисм топа олмай, боши қотган пайтда Убайдулла ака унинг жонига оро киради:

— Фалончининг таъмирга берилган автобуси ҳали-вери оёққа турадиган эмас. Ҳозирча ўшанинг фалон эҳтиёт қисмини бу йигитга бериб туринглар. Ҳар ҳолда, буям бола-чақали йигит, ишдан қолмасин. Бунинг устига янги, кўнглини ўкситманглар!..

— Убайдулла кўринишидан бамайлихотир йигитга ўхшасада, аммо юрагида бир автокорхонанинг ташвишини олиб юрарди. Автобусларнинг ҳаммаси ўз йўналишларига чиқмагунча кўнгли тинчимасди, — дейди қадрдон дўсти, автокорхонанинг ҳаракат хавфсизлиги бўлими бошлиғи Аъзамжон Акрамов. — Ҳар бир ҳайдовчи учун жон койитарди. Асли уни ёшликданоқ шу соҳага тортган ҳам ўзим. Атиги икки ёш фарқимиз бор. Ажойиб дўст эди, афсус...

Убайдулла Иброҳимов 1952 йили шаҳримизнинг Чилонзор туманидаги «Мевазор» маҳалласида зоотехник Қудрат ака оиласида таваллуд топди. Оилада ўн фарзанд бўлса, у тўнғичи эди. Шунинг учун ҳам оиланинг ҳамма ташвиши унинг бошида эди. Шундан бўлса керак, ёшликдан ишга кирди. Кундузи қурилишда бетончи, кечаси эса Тошкент политехника институтида таҳсил ола бошлади. У кўпроқ ҳайдовчиликка қизиқарди...

Кейинчалик қурилиш ташкилотида ҳайдовчи, маълумотли бўлгач, катта муҳандис бўлиб ишлаб юрди. 1976 йилдан бошлаб эса дўсти Аъзамжоннинг таклифи билан 7-автокорхонага ҳаракат хавфсизлиги бўйича катта муҳандис бўлиб ишга қабул қилинди. Ўтган йиллар давомида автокорхонада директор муовини, бош муҳандис лавозимларида фаолият юритди.

— Корхонамиз автобусларининг йўналишларида қурилган бекатларда ҳам Убайдулланинг ҳиссаси катта, — дейди автокорхонанинг касаба уюшмаси раиси Содиқ ака Усмонов. — Ҳар бир бекатнинг қурилиши учун у жон куйдирарди. Мана, энди у орамизда йўқ. Хасталик уни орамиздан барвақт олиб кетди. Орамизда йўқ бўлса ҳам унинг меҳнатини қадрига етишимиз керак. Унинг олдида ҳали қарзларимиз бор.

— Мен асли Убайдулла аканинг шогирдлариман, — дейди Баҳодир Умаров. — Бугун эса у кишининг иш ўринларида ишларини давом эттираяпман. Лекин барибир кўп ўйлаб қоламан: «Бундай масъулиятли ишда у киши қандай ишлаган экан-а?». «Ишонгим келмайди, бугунги бозор иқтисодиёти шароитида эҳтиёт қисмлар тақчил бир пайтда қандай қилиб автобусларни эҳтиёт қисмлар билан таъминлаган эканлар-а?» деб ўйлаб қоламан. Ҳа, Убайдулла ака ҳайдовчилардан нафақат эҳтиёт қисмлар, балки ширин сўзларини ҳам аямаганлар. Оилаларини ҳам яхши биламан. Барча ука ва сингилларига ҳам акалик, ҳам оталик қилганлар. Ҳар бирини уйлантириб, узатиб уйлик-жойлик қилишда бош-қош бўлганлар. Уларни ҳеч кимдан кам қилмай тарбияладилар. Бундан ташқари ўзларининг ҳам ширин оилалари, фарзандлари бор.

Дарвоқе, Убайдулла ака изсиз кетмади. Рафиқаси Мунирахон билан ширин турмуш қуриб, тўрт фарзандни тарбиялаб, вояга етказишди. Умидахон билан Ҳамидахонни турмушга чиқариб, куёвли бўлишди. Ҳалимахон билан Ханифа мактабда ўқишларини давом эттиришмоқда.

...Беҳос анҳор яқинидаги таниш хонадон ёнидан ўтар эканман, кўз олдимда ўша қиёфа — кичкинтой болалар орқасидан югуриб юрадиган, ҳамма ҳурмат қиладиган Убайдулла аканинг ҳамишалик жилмайиб турган ҳолати гавдаланаверади, гавдаланаверади...

Зоир ЗИЁ.

19-модда. «Ўзбекистон Республикаси фуқароси ва давлат бир-бирига нисбатан бўлган ҳуқуқлари ва бурчлари билан ўзаро боғлиқдирлар. Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеклаб қўйишга ҳеч ким ҳақли эмас».

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси амал қилмоқда

ДАХЛСИЗ ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАР СОҲИБИ

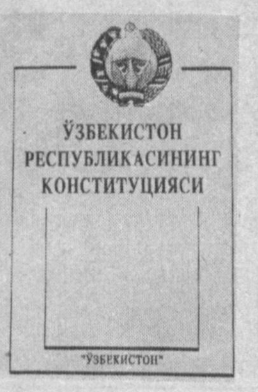

Мустақил Ўзбекистон Республикаси ўз Конституциясини қабул қилар экан, унинг муқаддимасидаёқ Ўзбекистон халқи инсон ҳуқуқларига содиқ қолиш, ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулиятни англаш, демократия ва ижтимоий адолатга садоқатни намоён қилиш, фуқароларнинг муносиб ҳаёт кечиришларини таъминлашга интилиш, инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этишни кўзлаш, фуқароларнинг тинчлиги ва миллий тотувлигини таъминлашни мақсад қилиб олиш каби масъулиятларни зиммасига олганлигини эътироф этади. Конституцияга кўра, Ўзбекистон халқи давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаидир. Давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади. «Янги конституциямизнинг энг муҳим моҳияти шундан иборатки, — деб таъкидлайди юртбошимиз, — унда давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъулдирлар, дейилган, яъни фуқаролар манфаатининг устунлиги қонуний равишда мустаҳкамланган ва кафолатланган». Фуқароларнинг демократик ҳуқуқ ва эркинликлари Конституция ва қонунлар билан ҳимоя қилинади. Давлат ўз фаолиятини инсон ва жамият фаровонлигини кўзлаб, ижтимоий адолат ва қонунийлик тамойиллари асосида амалга оширади. Конституцияда мустаҳкамланган ушбу меъёрлар давлат билан фуқаро ўртасидаги муносабатларнинг асосини белгилаб беради.

Конституциянинг 19-моддасида эса республикамиз фуқароси ва давлат бир-бирига нисбатан бўлган ҳуқуқлари ва бурчлари билан ўзаро боғлиқдирлар, — деб алоҳида таъкидланган. Зеро, Ўзбекистон фуқароси деган номга эга бўлишнинг ўзиёқ фуқаронинг давлат билан сиёсий ва ҳуқуқий алоқасини келтириб чиқаради. Фуқаролик — шахснинг муайян давлат билан барқарор, доимий ҳуқуқий алоқасидир. Ўзбекистонда ягона фуқаролик барқарор этилган. Бу шуни англатадики, Ўзбекистоннинг ҳар бир фуқароси Конституция ва бошқа қонунларда белгиланган, ҳамма фуқаролар учун ягона барча ҳуқуқларга эга бўлади ва бурчларни бажаради. Фуқаро — бу давлатда яшовчи, муайян ҳуқуқий ҳолатга, ҳуқуққа ва бурчга эга бўлган давлатга ва ҳуқуқга муайян муносабатда бўлувчи киши. У давлат ҳимоясидан фойдаланади ва давлат томонидан зиммасига юкланадиган маълум бурчларни бажаради. Конституция Ўзбекистон фуқаросининг фақат энг асосий ҳуқуқлари ва бурчларини белгилайди. Асосий ҳуқуқлар ва бурчлар давлат билан фуқаро ўртасидаги муносабатларни ифодалайди. Чунки фуқаронинг давлат идоралари, меҳнат жамоалари билан ўзаро иш олиб бориши натижасида шу муносабатлар юзага келади. Фуқаролик тушунчаси давлатни бошқаришда фаол қатнашувчи инсон деган таълимотдан келиб чиққанлиги ҳам бежиз эмас.

Бизда фуқаро билан давлат ўртасида қарама-қаршиликлар тўғрисида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас. Чунки конституция ва унинг асосида қабул қилинган бошқа қонунлар шахснинг ҳар томонлама ривожланиш ва камолотга эришиш имкониятларини яратади.

Конституцияга биноан, давлат фуқароларга шахсий, сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларда кенг ҳуқуқ ва эркинликлар беради ҳамда уларнинг амалга оширилишини кафолатлайди. Шу билан бирга 19-моддада кўрсатилганидек, фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеклаб қўйишга ҳеч ким ҳақли эмас. Масалан, 44-моддага биноан, ҳар бир шахсга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланади. Давлат фуқароларга ҳуқуқ ва эркинликлар бериш билан бирга уларнинг зиммасига маълум масъулиятларни ҳам юклайди. Фуқаролар конституция ва қонунларга риоя этишга, бошқа кишиларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳурмат қилишга ҳамда Конституцияда кўзда тутилган бошқа бурчларни оғишмай бажаришга мажбурдирлар.

Шу нарсани унутмаслик кераки, фуқароларга берилган кенг демократик ҳуқуқ ва эркинликлардан улар давлат ва жамиятнинг ҳамда бошқа кишиларнинг қонуний манфаатларини чеклаш, обрў-эътиборини тушириш, уларга путур етказиш ва шунга ўхшаш мақсадларда фойдаланмасликлари лозим. Шахсга, унинг ҳуқуқ ва эркинликларига, мулкига, табиий муҳитга, жамоат ва давлат манфаатларига ҳамда бутун ҳуқуқ-тартиботга жиноий тажовуз қилиш, шунингдек инсониятнинг тинчлигини ва хавфсизлигини бузиш жиноят қонунлари билан жавобгарликка тортиш учун асос бўлади. Бундай ҳолларда Конституцияда кўрсатилганидек, суд қарори билан фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинликлари чекланиши ёки улардан маҳрум этилиши мумкин. Жиноят Кодексининг махсус қисми — VII боби фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига қарши жиноятлар учун жавобгарликларни белгилайди ва айбдор кишилар суднинг қарори, аниқроғи, ҳукми билан маълум ҳуқуқ ва эркинликлардан маҳрум этилиши ёки чеклаб қўйилиши мумкин. Лекин суднинг қарорисиз бундай қилишга бошқа ҳеч ким ҳақли эмас.

Шундай қилиб, Ўзбекистон фуқароларининг асосий ҳуқуқлари ва эркинликлари тўла ва амалда мавжуд. Уларнинг амалга оширилиши қуйидаги воситалар билан таъминланади.

Биринчидан, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари моддий, сиёсий, маънавий ва юридик жиҳатдан кафолатланган.

Иккинчидан, бу кафолатлар жамиятимиз моддий-техника базасининг ривожланиши, маданиятининг ўсиши ва халқимиз онглилигининг ошиб бориши билан кенгайиб ва чуқурлашиб бораверади.

Бизнинг асосий вазифамиз Конституцияда мустаҳкамланган ҳуқуқ ва бурчларимизни тўғри англаб, улардан оқилона фойдаланиш, жамиятимиз равнақига муносиб ҳисса қўшишдан иборатдир.

Ҳайдарали МУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчиси.

Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат институтининг 50 йиллигига

ШОНЛИ ЙЎЛ

Институт ректори, профессор Тошпўлат ТУРСУНОВ билан суҳбат

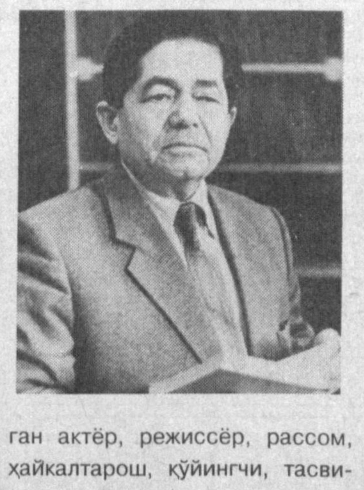

— Тошпўлат Турсунович! Сиз санъат институтининг собиқ талабаси, ҳозирда ректорисиз. Шу институт даргоҳида фан доктори, профессор даражасига етдингиз. Демоқчиманки, институтнинг қарийб 45 йиллик ҳаётидан хабардорсиз. Маълумки, институт Марказий Осиё миқёсида ягона театр таълими берадиган олий илм маскани сифатида ташкил топган. Айтингчи, институт шу минтақа маданий ҳаётида қандай мавқе тутиб келди?

— Аввало шуни айтиш лозимки, институтимиз Марказий Осиё республикалари учун мўлжалланган бўлса-да, ўз фаолиятининг кўламдорлиги билан собиқ иттифоқ доирасига кирган кўпгина республикаларга ҳам хизмат қилди. Чунончи, миллий курслар орасида ўзбек, қорақалпоқ, қозоқ, қирғиз, тожик, туркман курсларидан ташқари, рус, грек, корейс сингари актёрлик курслари ҳам бор эди. Ҳозир ҳам рус ва корейс курслари мавжуд. Режиссёрлик, театршунослик, рассомлик соҳасида касбларнинг ўзига хослиги туфайли миллий чегаралашга ҳожат қолмади. Шу боис бизнинг институтни битирган актёр, режиссёр, рассом, ҳайкалтарош, қўйингчи, тасвирий санъатнинг турли соҳаларига оид мутахассислар нафақат собиқ Иттифоқ ҳудудида, балки Америка, Англия, Швейцария, Исроил сингари хорижий давлатларда ҳам талайгина учрайди.

Энди Марказий Осиё ҳудудига келсак, шуни таъкидлаш ўринлики, ҳозирги кунда биргина Қирғизистонда институтнинг актёрлик, режиссёрлик, театршунослик, рассомлик бўлимларини тугатган, 180 нафар мутахассис театр, кино, телевидение, радио соҳаларида фаолият кўрсатмоқда. Шулардан бири халқ артисти, 14 таси Қирғизистон халқ артисти, 20 таси Қирғизистонда хизмат кўрсатган артист, 12 нафари Қирғизистонда хизмат кўрсатган санъат арбобларидир. Шу сингари рақам ва номдор санъаткорлар сафи Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистон республикаларига ҳам хосдир. Ўрни келганда шуни ҳам айтиш жоизки, хусусан Россияда институтни битирган режиссёр, актёрлар ҳам кўп. Улар орасида халқ артисти Л. Броневой, Россия халқ артистлари В. Рецептер, И. Ледогоров сингари театр ва кино юлдузларини учратиш мумкин.

— Ўзбекистон ўз йўли, порлоқ келажагига эга мустақил давлат сифатида бўлгач, институтда қандай ўзгаришлар юз берди?

— Истиқлол бизга энди ўз йўлимизни ўзимиз белгилаш имконини берди. Тўғри, ўтмишда самарали тажрибалар орттирдик. Лекин, ўша давр мафкураси миллий илдизимизни топиш, миллий руҳни камол топтиришга раҳна солиб келди. Институт фаолиятини икки йўналишда қайта қуришга тўғри келди: авваллари кино, телевидение режиссёрлари, операторлар марказда етиштириб келинган. Энди ундай мутахассисларни ўзимизда етиштириш талаб этилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси институтимизнинг фаолият доирасини кенгайтириш бўйича махсус қарор қабул қилди. Ушбу қарорга биноан институт Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат институти деб аталадиган бўлди. Ҳозирда юқоридаги мутахассисликлар бўйича кадрлар ўзимизда етиштирилмоқда. Иккинчи йўналиш ўқув-тарбия жараёнини қайта қуришда кўринади: ўқув режа ва дастурлари миллий-бадиий анъаналаримиз ва замонавий илғор тажрибаларга монанд тарзда қайта ишланмоқда. «Ўзбек тили ва адабиёти», «Радио, телевидение режиссёрлиги ва кинооператорлик сингари янги кафедралар очилди. Дарсликлар яратиш ва эскиларини қайта ишлаш бўйича изланишлар олиб борилмоқда.

— Профессор-ўқитувчиларнинг моддий, маънавий ва ишлаш шароитларини яхшилаш бўйича ректорат қандай чора ва тадбирларни амалга оширмоқда?

— Институтимиз, маълумки, ижодий илм маскани. Алоҳида ўқув театримиз бор, кичик саҳна, тегишли ёритгичлар билан жиҳозланган шинам устахоналарда дарс ўтилади. Ҳар йили ўнлаб диплом спектакллари чиқарилади, тасвирий санъат асарлари кўргазмалари ташкил этилади. Булар ижод учун шарт-шароитнинг муҳайёлиги самарасидир.

Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистонда театр ва мусиқа санъатини янада ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонини жамоамиз зўр миннатдорчилик туйғуси билан кутиб олди. Бу миллий санъатимизнинг порлоқ тақдирини белгилашга қаратилган ҳаётбахш Фармон бўлиб, бизнинг зиммамизга истиқлол даврига муносиб мутахассисларни етиштиришда улкан вазифаларни юклайди. Жамоамиз бутун куч ва иқтидорини шу вазифаларни адо этишга йўналтиради.

Суҳбатни
Сотим ТУРСУНБОЕВ
олиб борди.

***СУРАТЛАРДА:** Тошкент Давлат санъат институти ҳаётидан лавҳалар: (чапда) институт актёрлик кафедраси мудири Баҳодир Назаров; (ўртада) институт ўқитувчиларидан бир гуруҳи; (ўнгда) Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Арсен Исмоилов дарс пайтида.*

Рустам Шарипов олган суратлар.

Кичик корхоналар фаолиятидан

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР

— Кўпдан бери бирор кичик корхона очиш, халқимиз корига яраш ниятида эдим, — дейди Чилонзор туманидаги гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган кичик корхона директори Рустам Ҳакимов. — Президентимизнинг хусусий тадбиркорликни ривожлантириш ва қўллаб-кувватлашга қаратилган Фармонлари бунинг учун ҳамма шарт-шароит, қулайликларни яратиб берди.

Ҳақиқатан ҳам ўтирган бўйра, юрган дарё экан. Нима бўлса ҳам кичик корхона очаман деб, ишга қаттиқ киришдим. Биридан маслаҳат, биридан йўл-йўриқ, деганларидай, ниҳоят корхонани очишга эришдик. Авваллари Чилонзор туманидаги кимёвий тозалаш корхонаси ёнига жойлашган бўш шишалар қабул қилувчи қаровсиз дўконни ижарага олиб, шу ерга режамиздаги гўшт маҳсулотларини қайта ишлаш цехини қура бошладик.

— Ҳозирги кунда бирор корхона очиш, уни ишга солиш осон эмас. Айниқса кичик корхона учун зарур технологик қурилмалар топишнинг ҳам ўзи бўлмас. Шундай эмасми?

— Бўлмасам-чи, осон эмас. Қозоғистондан корхонамиз учун зарур техник воситаларни топсак-да, аммо уни сотиб олиш учун маблағ керак бўлди. Ҳали мунтазам гўшт, яъни хом ашё ва бошқа воситалар зарур, қолаверса, ишчиларга маош, дегандай. Хуллас, киримдан кўра, чиқим кўпайиб кетди. Имкониятларимизга ошиқча баҳо бериб юборган эканмиз. Бор ақчаларимиз урвоқ ҳам бўлмас экан. Шерик ёки ҳомий қидиришга тўғри келди.

Ташлаб кетайлик десак, ғурур йўл бермайди. Яратайлик десак, жуда катта маблағ талаб қилинар экан. Бахтимизга яхшиямки, дардимизни тушунадиган, биздан ёрдамини аямайдиганлар бор экан. Шаҳримиздаги нуфузли фирмалардан бўлган «Беш-Ёғоч» раҳбарияти, унинг бошлиғи Баҳодир Каримовга ўз таклифларимизни айтганимизда, бизни қўллаб-қувватлади. Тезда бизга зарур бўлган техник жиҳозлар ва бошқа харажатлар учун маблағ ўтказиб, гўшт ва зарур хом ашё етказишда ҳам катта ёрдам беришга ваъда берди. Фирма маъмурияти нимани ваъда қилган бўлса, сўзининг устидан чиқди. Раҳмат, уларга!

— Бугунги кунда корхонангиз қандай фаолият олиб бормоқда? Умуман, қилинаётган ишлардан қониқиш борми?

— Йўқ, ҳали ишимиздан қониқаётганимиз йўқ. Тўғри, цехимизда ишлаб чиқарилаётган колбаса, сосиска ва бошқа гўшт маҳсулотларини тайёрлашда қатъий қоидаларга риоя этилади. Рецепт бўйича ҳар бир масаллиқ нормаси бўйича солинади. Бундан кўнглимиз тўқ. Аммо бизни булар қониқтирмайди, маҳсулотларни аста-секин чет эл технологияси, рецепти бўйича тайёрлашга ҳаракат қилишимиз керак. Негаки, фуқароларимизнинг талаб ва эҳтиёжлари кундан-кунга ортиб бормоқда. Ҳозирча корхонада кунига 250-300 килограммлаб маҳсулот ишлаб чиқарилади. Колбасанинг уч турини, сосисканинг икки турини ҳамда яхна гўштлар тайёрлаб турамиз.

— Гўшт ва шунга ўхшаш маҳсулот хом ашёлари асосан қаердан келтирилади?

— Республикамиз вилоятларидан, жойлардаги деҳқон фермер хўжаликларидан гўшт маҳсулотлари олиб турамиз. Ҳар ҳолда музлатилган гўшт эмас, янги сўйилган мол, қўй гўштларидан тайёрлаймиз. Бошқа масалликлар: шакар, мурч, саримсоқпиёз ва бошқаларни ҳам шартномалар асосида келтирамиз. Бу борада «Беш-Ёғоч» фирмаси ҳам қараб турмайди, нимадан зарурат туғилса, дарров ёрдам беради. Айтмоқчи, корхонамиздаги ишчи ва хизматчиларга ҳам етарли шарт-шароитлар яратганмиз. Биласиз, ҳозирги кунда, бозор иқтисодиёти шароитида арзимас маош билан мутахассисларни ишга жалб қилиб бўлмайди. Бундан ташқари имтиёз ва ижтимоий муҳофаза ҳам муҳим. Ана шуларни ҳисобга олиб, уларнинг маошларини 1500—2000 сўм миқдорида белгилаш билан бирга бепул тушлик, йўл чипталари билан ҳам таъмин этганмиз.

— Корхонада кимларни ҳақиқий тадбиркорлар дейиш мумкин?

— Улар кўпчиликни ташкил этади. Фазлиддин Саидалиев, Аваз Мирсоатовларни алоҳида тилга олиш мумкин. Жамоамизда жами 13 киши ишлайди. Уларнинг кўпчилиги жонкуяр, тажрибали ишчи ва хизматчилардир.

— Айтганча, маҳсулотларингизни қаердан харид қилиш мумкин?

— Асосан ҳомийимиз бўлган «Беш-Ёғоч» фирмасининг «Беш-Ёғоч» майдонидаги, метронинг «Чилонзор» бекатидаги ҳамда Сергели туманидаги «Сирғали» марказий универмаг ёнида жойлашган махсус дўконларда маҳсулотларимиз бироз арзон баҳоларда сотилади. Бундан ташқари шартнома асосида яна бир неча озиқ-овқат дўконларига ҳам маҳсулотларимизни етказиб берамиз.

— Келгусидаги режаларингиз билан ўртоқлашсангиз.

— Эртамизни бугунимиз белгилайди. Қанча яхши ишласак яна шунча яхшироқ ва унумлироқ ишлашга ҳаракат қилаяпмиз. Ҳозирги асосий вазифамиз — харидорларга маҳсулотларимизни ўз вақтида ва сифатли қилиб етказиб бериш. Бора-бора эса, бу маҳсулотлар турини кўпайтиришимиз керак.

Латофат ЖЎРАЕВА.

Жиноятчиликни жиловлаш йўлида

ТАЛОНЧИНИНГ ТАНОБИ ТОРТИЛДИ

«Измир» фирмасининг ходими С. Қулбек иш шундай бўлишини билганида пиёда юрмасдан бирон-бир транспорт воситасига чиқиб олган бўларди. Гап шундаки куппа-кундузи соат 11 ларда девсифат бир йигит Миробод туманидаги Болгар кўчасида унинг рўпарасидан чиқиб пул сўрайди. «Сенга берадиган сариқ чақам ҳам йўқ», деган сўзи учун номаълум киши икки зарба билан жавоб қайтаради. Зўр-зўр-да. Бирпасда С. Қулбекни ерга ағдариб чўнтагидаги икки ярим минг сўм пулини тортиб олиб, кўздан ғойиб бўлди. Бироқ талончи узоққа боролмади. Миробод тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари 4-қурилиш-таъмирлаш бошқармасида қоровул бўлиб ишловчи А. Асқарни қўлга олишди. Талончи ҳозир ички ишлар ходимларига терговда жавоб бермоқда. Жабрланувчига пуллари қайтарилди.

ОМАД ЮЗ ЎГИРДИ

Жамоатчилик транспортидан фойдаланиш бошқа транспортларга нисбатан арзон бўлсада кўпчилик арзимаган уч сўм йўлкирани тўлашдан бош тортиб гоҳида ўзларини маломатга қўйиб юришади. Чиптасиз юрувчиларни «Сеними, шошмай тур» мультфильмидаги қуёнга ўхшатишади. Бир ойлик чипта олиб қўйганлар эса баъзи бир ҳайдовчиларнинг «иссиқ» қарашларини ҳисобга олмаганда жуда кўп нарсани ютишади.

Баъзи бир кимсалар ҳар хил қинғир йўллар билан транспортда бепул юришнинг антиқа усулларини топишибди. 6 ноябрь куни соат 12.00 да жиноят-қидирув бўлими ходимлари шаҳримиздаги «Парвоз» кичик корхонаси ишчиси Н. Анастасия «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасининг сохта гувоҳномаси орқали бепул юрганлигини аниқлашди. Бу аёл ана шу ташкилот гувоҳномасини қаердандир ўзлаштириб, гувоҳнома ичидаги сурат ва фамилияларни алмаштирганди. Қалбаки ҳужжат билан юрган бу кимсага нисбатан қонунларимизда белгиланган жазо чоралари кўрилади.

АВТОУЛОВ МАРКАЗДА ТЎХТАТИЛДИ

6 ноябрь куни соат 17.00 да Мирзо Улуғбек тумани ички ишлар бошқармаси навбатчилик қисмига 5 ноябрь куни тахминан соат 16.00 ларда метронинг Пушкин бекати олдида қаровсиз қолдириб кетилган «Москвич-412» русумли автомашинанинг олиб қочилганлиги тўғрисида хабар келади. Дарҳол барча постларга ушбу машинанинг давлат белгиси ва кўринишлари тўғрисида маълумот берилади. Кўрилган чора-тадбирлар натижасида ўзгалар машинасида «сайр» қилишни кўнгли тусаб қолган ҳеч қаерда ишламайдиган С. Василий шаҳримиз марказида қўлга олинди.

НОМУС ЎҒРИСИ

6 ноябрь куни номаълум кимса Юнусобод тумани, Шаҳристон кўчасидан ўтиб кетаётган Т. Иринага куч ишлатиб куппа-кундузи унинг номусига тегади. Инсоф, диёнат, қолаверса, оддий инсонийлик фазилатларидан йироқлашиб кетган бу кимсани ички ишлар ходимлари тез орада қўлга туширишди. У пойтахтимизга узоқ Наманган вилоятидан айлангани келган. Косонсой туманилик, ҳеч қаерда ишламайдиган С. Абдуваққос бўлиб чиқди. «Айлангани келиб» ўзини ҳам, қолаверса ўзгаларни ҳам уятга қўйган бу йигит қилган ишидан пушаймон бўлиб ўтирибди. Бироқ қонун барчага баробар бўлганидек у ҳам қилмишига яраша жазосини олади.

ТРАМВАЙ ҲАМ ТЎҚНАШАДИМИ?

Минг афсуски, шунақаси ҳам бўлиб турар экан. Автомобилларнинг бир-бирига урилиши натижасида йилига қанчалаб кишилар ҳаётдан кўз юмишини биласиз. Трамвайлар бир темир издан юриб рельсдан чиқиб кетган ҳоллари, тўсатдан олдига чиқиб қолган автомобиль ёки кишиларни уриб, босиб кетганлигини ҳам эшитгансиз. Буни қарангки, трамвайнинг трамвай билан тўқнашиш ҳоллари ҳам учраб турар экан.

7 ноябрь куни Ўзбекистон кўчасининг Биология институти бекатида бирваракайига учта трамвай бекатга келиб тўхтайди. Аниқроғи, энг охирги келиб тўхтаган трамвай олдидаги трамвайни уриб юборади. Оқибатда биринчи турган трамвай ҳам ўз навбатида жойидан жилиб трамвай олдини кесиб ўтаётган йўловчини босиб ўтиб кетади. Йўловчи И. Б. касалхонада оламдан ўтди.

ЎҒИРЛАНГАН КАМЗУЛЛАР СОТИЛМАДИ

Узоқ Қорақалпоғистон Республикасининг Беруний туманидан Тошкентга келиб ишлаб юрган М. Олимов тижоратчининг ўн дона чарм камзулини ўғирлаб ўз акасига сотиш учун берганди. Аммо ўғирлик моллари харидорга эмас, эгасига қайтариб бериладиган бўлди. Гап шундаки, камзулларнинг ўғирланганлиги ҳақидаги хабарни ички ишлар ходимлари текширувдан кейин аниқлашганди. Энди ўғирлик билан бойишни хаёл қилган йигитни қилмишига яраша жазо кутмоқда.

Мирза АБДУЛЛАЕВ.
Тошкент шаҳар ИИББ ходими.

Турли касб эгалари

УНИНГ ЮЛДУЗИ

...Эрталаб радионинг қулоғини бурайсиз. Дилбар мусиқа садолари пасайгач, ниҳоятда ширин ва дилбар бир овоз эшитилади:

— Ассалому алайкум, ҳурматли радиотингловчи дўстлар! Тонгингиз хайрли, кунингиз сермазмун бўлсин!

Ие, бу ширин овоз сизга жуда танишку! Ким бўлди экан унинг соҳибаси. Топдингиз, бу Ўзбекистон телерадиокомпаниясининг хушовоз диктори Клара Халилова бўлади.

Бундан ўттиз-ўттиз беш йиллар муқаддам эшиттиришларда машҳур дикторлар—Ўзбекистон халқ артистлари Қодир Маҳсумов, Туйғуной Юнусхўжаеваларнинг овозини интиқлик билан эшитардик, кутардик. Кейин Қодир Тожиев, Инобат Юсупова, Клара Халиловаларнинг номлари ҳам қайд этила бошланди.

Дикторлик нима ўзи? Санъатми ёки матнни ифодали ўқишми? Келинг, азиз муштарий, дастлаб бир мактубни ўқиб кўрайлик.

«Ассалоуму алайкум ҳурматли ва азиз Клара опа! ...Ушбу мактубни олибоқ роса ҳайрон бўлаётгандирсиз. Мен ҳам минглаб мухлисларингиз қатори бир мухлисингизман. Сизнинг радио орқали айтган ҳар бир сўзингизни жон қулоғим билан тинглайман. Мактабда ўқиб юрган вақтларимдаёқ сизнинг овозингизга тақлидан мактаб байрам дастурларини олиб борар эдим. Ҳозирда ҳам шу одатимни канда қилолмайман.

Клара опа, сиздек янглиғ етук сўз соҳибаси бўлмоғим учун нима қилмоғим керак? Қаерга мурожаат қилиб, ишни нимадан бошламоғим лозим?

Мактуб битувчи сурхондарёлик доимий мухлисингиз: Раъно».

Ёш қизнинг қалбини шунчалар ром этган экан, демак дикторлик санъат экан-да! — Ўз касбининг ҳақиқий шайдоси бўлган Клара опа чинакам санъаткор экан-да?!

— Аслида ҳар бир касб санъат, — ҳикоя қилади Клара опа. — Тўғрироғи ҳар бир касбни санъат даражасига кўтарса бўлади. Бунинг учун шу касбни чин юракдан севиш, эъзозлаш керак! Кўплар мени санъаткорлар оиласидан деб ўйлайди. Асло ундай эмас. Онам Муборак Халилова уй бекаси эдилар. Отам Мирзакарим Халилов хизматчи бўлганлар. Опам Раъно, укам Илҳомжон, синглим Шоҳидаларнинг ҳам санъатга алоқаси йўқ. Турмуш ўртоғим раҳматли Собит Саидов санъаткор бўлганлар, холос.

Чиндан ҳам касбга муҳаббат, ихлос Клара опанинг ҳаётидаги энг содиқ йўлдошларидир. 1958 йилда Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг рус тили ва адабиёти факультетини тугатгач, у ўзининг эзгу мақсадига эришиб, дикторлик қила бошлади.

— Менинг бунчалар ўз касбининг фидойиси бўлиб етишишимда Туйғуной Юнусхўжаева, Қодир Маҳсумов, Баҳрихон Соатқуловаларнинг хизматлари катта бўлди, — миннатдорлик билан эслайди Клара опа. — Улар менга соатлаб ифодали ўқишни, урғуларни жой-жойига қўйишни, айниқса, матнга ниҳоятда эҳтиёт бўлиб ёндошишни ўргатишди.

Сўз сеҳргарларидан сабоқ олган Клара опанинг ўзи бугун устоз. Туҳфахон Аҳмедова, Муҳаммаджон Хўжаев, Аҳмаджон Мирзаев, Тоҳир Исмоилов, Муқаддам Жўраева, Абдулла Матназаровлар Клара опадан жуда миннатдордирлар.

Клара опа бир нарсани кўп гапиради:

— Овоз ҳам тангри берган саодатлардан бири. Уни иссиқ-совуқдан, назар-нафасдан эҳтиёт қилиш, халқ учун асраш керак.

Клара Халилова 37 йилдан бери дикторлик касбини улуғлаб келяпти. «Ўзбекфильм» киностудиясида 300 дан зиёд бадиий ва ҳужжатли фильмлар таржимасида овоз берди. «Олий тоифали диктор», «Аълочи диктор» нишонларига эга опанинг овози бугун ҳам юракларни тўлқинлантириб, радиодан янграмоқда. Айниқса, радиотингловчилар «Хатларингизни ўқиб», «Талабларингизга кўра» эшиттиришларини сабрсизлик билан кутишади. Чунки Клара опа шу эшиттиришлар соҳибаси-да!

Клара Халилова ҳақида ҳикоя қиляпмизу, назаримизда опага мактуб ёзган синглимиз Раъно Тўраевага ҳам жавоб ёзгандек бўляпмиз. Клара опа нимани топган бўлса касбига садоқатдан топди! Фидойиликдан топди. Устозлар ўгитига амал қилишидан топди. Касбга садоқат инсоннинг асл йўлчи юлдузидир.

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.
***СУРАТДА:** Клара Халилова.*

Эл севган нашрлар

«СИҲАТ-САЛОМАТЛИК» ЖУРНАЛИ БЕШ ЁШДА

Бундан беш йил илгари республикамиз шифокорларининг орзу-тилаклари рўёбга чиққанди. 1990 йил июль ойидан ўзбек тилидаги тиббиёт журнали, яъни «Сиҳат-саломатлик»ни оммавий нусхада нашр қилиш ҳақида ҳукуматимиз қарори қабул қилинди. Ана шу қарорга асосан журнал таҳририяти тузилиб, ўша пайтдаги республика Соғлиқни сақлаш вазири Саиджалил Баҳромов журналга жамоатчилик асосида бош муҳаррир қилиб тайинланди.

Беш йил айтарли узоқ муддат эмас. Лекин у «Сиҳат-саломатлик» журналининг дунёга келиши, мустақил давлатимиз фуқароларининг севимли журналига айланиб, минг-минглаб муштарийларнинг меҳрини қозонишида ўн йилликларга тенг муддат бўлди.

Ибратли томони шундаки, ҳукумат қарорида журнал 10 минг нусхада чиқарилиши кўрсатилган бўлса-да «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг бош директори таклифи ва фаол ёрдами туфайли, ҳали бирорта ҳам обуначиси бўлмаган журналнинг 1-сони рангли безаклар билан, қирқ минг нусхада чоп этилди.

«Сиҳат-саломатлик»нинг дастлабки сонларини олган муштарийлардан вазирлик ва таҳририятга кўпдан-кўп хатлар кела бошлади. Фақат Ўзбекистон эмас, қўшни Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон ва Туркманистон республикаларида яшовчи миллатдошларимиз янги журналнинг йўналишини қўллаб-қувватлаб, қимматли мулоҳазалар билдириш билан бирга журналнинг нусхасини кўпайтиришни илтимос қилишган эди.

Муштарийлар, биринчи галда республикамиз шифокорлари, тиббиёт институтлари ва билим юртлари талабалари ҳамда ўқитувчи- домлаларнинг илтимослари инобатга олиниб, журнал 4-сонидан бошлаб 60 минг нусхада, 1991 йил январдан эса 100 мингдан ортиқ нусхада нашр этила бошланди.

Ана шу рақамларнинг ўзиёқ унутилишга келиб қолган шарқ тиббиёт тарихи, халқ табобати, юртимизда ўсадиган шифобахш гиёҳлар ва ўсимликлар, замонавий тиббиёт ютуқларини тарғиб этувчи журналнинг қанчалар зарур эканлигини, халқимиз бу журнални интизорлик билан кутгани ва қувонч билан обуна бўлишаётганини кўрсатди.

Журналнинг дастлабки сонлариданоқ халқ оммасининг тиббий маданиятини ошириш, касалликларининг олдини олиш, яъни соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, халқ саломатлигини сақлаш, профилактика ва атроф-муҳит мусаффолигига эътиборни кучайтириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлом авлодни камол топтириш масалаларига эътибор берилди.

Айни пайтда мустақиллигимиз шарофати билан ҳукуматимиз, юртбошимизнинг халқ саломатлиги йўлида қилаётган ғамхўрликлари, ривожланган мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар жараёнида тиббиётимизга зарур бўлган техника воситалари, дори-дармон ва бошқа ашёларни сотиб олишга жуда катта миқдорда маблағ сарфланаётганлигини, тиббиёт ходимларининг хорижий мамлакатлардаги ҳамкасблари билан ҳамкорлик алоқалари ривожланишига кенг йўл очилганлиги ва бу алоқаларнинг мустақил давлатларимиз фуқаролари соғлиғини яхшилашга хизмат қилаётганлигини Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирлиги мутасаддилигида кенг ёритишга эътибор берилди. Шу билан бирга унутилаёзган халқ табобати хазинасидан, юртимизнинг бебаҳо неъмати — шифобахш ўсимликлар ва гиёҳлар дунёсидан муштарийларни хабардор қилиш, ибн Сино, Ар-Розий, Юсуфий ва бошқа тиббиёт алломаларимизнинг меросидан халқни баҳраманд этиш мақсадида алоҳида рукнлар очиб, шу рукнлар остида жуда кўплаб мақолалар эълон қилинди.

Замонавий тиббиётнинг энг кўп учрайдиган асаб, юрак, буйрак ва ички хасталикларни даволаш, аср хасталиги деб ном олган юрак ва мия қон томир касалликлари, саратон, СПИД, вабо ҳамда бошқа хавфли юқумли касалликларга қарши кураш борасида олиб борилаётган ибратли ишларни ва тажрибаларни ёритишга кенг ўрин берилди.

Тозалик-озодалик, инсон маънавияти, ахлоқ-одоб ва тарбия мавзулари журнал саҳифаларидан кенг ўрин олди. Айниқса, ёш авлоднинг соғлом, баркамол вояга етишида ота-оналарнинг турмуш тарзи, урф-одат ва миллий маданиятга ҳурмат-эътиқоди, ичкиликбозлик, гиёвандлик ва бошқа зарарли иллатлардан ўзларини эҳтиёт қилишлари, ёмон иллатлар ирсиятга, охир-оқибат ёш авлод камолотига салбий таъсир қилиши масалаларига қайта-қайта мурожаат қилиб, республикамиздаги таниқли олимларимиз, мутахассисларимиз, дин арбоблари ва бошқа касб эгаларига журналдан кенг ўрин бердик.

Олимларимиздан ЎзФА тиббиёт бўлими раиси, академик Ёлқин Тўрақуловнинг гормонлар ҳаёт эликсири экани, академик Ўктам Ориповнинг жигар, меъда ости бези ва ўт йўллари, ЎзФА мухбир аъзоси Абдулла Убайдуллаев сил касалликлари ва унинг муолажаси, профессор Саиджалол Баҳромовнинг қон ва унинг инсон ҳаёти учун нақадар аҳамияти, профессор Орхон Маҳмудовнинг болалардаги гепатит ва сурункали гепатит, ЎзФА мухбир аъзоси Турғунпўлат Даминовнинг болаларда учрайдиган юқумли хасталиклар, профессор Холиджон Комиловнинг кўз хасталиклари, уни даволаш ва олдини олиш, профессор Узув Зокировнинг дори-дармон муаммолари, профессор Узув Қосимовнинг жигар хасталиклари ва мижозлар тўғрисидаги мулоҳазалари, профессор Раҳим Худойбердиевнинг одам асаб системасининг тузилиши ва фаолияти, профессор Абдумалик Дадамуҳамедовнинг томоқ, бурун ва қулоқ хасталиклари ҳақида ва бошқа олимларимиз ҳамда амалиётчи шифокорларимизнинг инсон саломатлиги, касалликлар профилактикаси ҳақидаги мақолалари ва маслаҳатлари журнал муштарийларида катта қизиқиш уйғотиб, жуда кўп мактублар олдик.

«Орзу қиламанки,— деб тилак билдирган эди журналнинг биринчи сони чиқиши муносабати билан жамоани табриклаб, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, журналингиз оналар, гўдаклар саломатлигининг ҳушёр посбони бўлади. У жумҳуриятимизда кенг тарқалган болалар ўлимининг, сариқ, камқонлик, сил касалликларининг ҳақиқий сабабчиларини дадил айтувчи... ёлғиз инсоннинг эмас, умуман Ватаннинг, диёрнинг, табиатнинг, иқтисоду сиёсатнинг соғломлиги, ақл ва заковатнинг, руҳиятнинг, дунёқарашнинг, маънавиятнинг, ахлоқнинг соғломлиги учун курашувчи ҳаким бўлади».

Бугун биз журналнинг беш йиллик сонларини варақлаб, шуни ёруғ юз билан айтишимиз мумкин: «Сиҳат-саломатлик» журнали ҳурматли шоиримиз айтганидек, юрт ва халқ ғамини ўйлайдиган, дардига шифо топадиган ва қимматли маслаҳатлар бериб, оғриғига чора топувчи ҳакимга айланди.

Фақат тиббиётимиз равнақи ва муаммолари, халқ соғлиғини муҳофаза қилиш, саломатлигини тиклаш борасида олиб борилаётган ибратли ишларни, уларни ечишни ҳам вақти-вақти билан ёритишга, керак бўлганда жойлардаги шу ишларга дахлдор, мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликда ҳал этишга ҳаракат қилди.

Журналнинг қисқа муддатда кенг оммалашиши, республикадаги катта нусхада чиқадиган нашрга айланиши ва халқ ҳурматига сазовор бўлиши энг аввало бош муассисимиз — Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ўз нашрига бўлган диққат-эътибори, уни моддий ва маънавий томондан қўллаб-қувватлаши, шахсан вазиримиз Шавкат Иброҳимович Каримовнинг журнал фаолияти билан доимо қизиқиб, унинг мавзусини кенгайтириш, вилоятлардаги тиббиёт ходимларининг халқ саломатлиги йўлидаги хизматларини кенг ёритиш мақсадида журналнинг ҳар бир сонини биттадан вилоятга бағишлаш ҳақидаги қимматли таклифлари, тиббиётимизнинг долзарб муаммоларига бағишланган мақола ва суҳбатлари, вазирнинг биринчи ўринбосари Равшан Тўлаганович Султоновнинг журналнинг моддий аҳволи, таъминотидан тортиб, обунаси, ходимларининг ижтимоий ҳимояланиши, ишлашлари учун қулай шароитлар яратиб бериш борасидаги ғамхўрликлари натижасидир.

Ўтган беш йил жамоамиз учун ўзига хос изланиш ва ўрганиш йиллари бўлди. Журналнинг асосий мақсади ҳар бир хонадонга кириб бориш, дардига шифо излаб юрган кишиларга маслаҳатчи, шифокор ва ҳамширалармизга маладкор бўлишга эришишдир.

Наби МАЖИДОВ,
«Сиҳат-саломатлик» журналининг бош муҳаррири, профессор.

Санъат сеҳри

САҲНАДА — ТАРТИБ ПОСБОНЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги жойларда шахсий таркиб билан ишлашни яхшилаш, ходимларнинг маънавий-маданий онгини юксалтириш учун бир қатор амалий тадбирларни ишлаб чиқди. Тошкент шаҳар ИИББсида ўтказилган бадиий-ҳаваскорлик жамоаларининг кўрик-танлови шунга яққол мисолдир. Кўрик-танловни ўтказишдан мақсад ички ишлар идораларидаги истеъдодларни аниқлаш, бадиий-ҳаваскорлик жамоаларининг ижодий фаолиятини ривожлантириш, шахсий таркибнинг маданий-маърифий ишлардаги билимини, ходимларнинг маданий ҳордиқ чиқаришларини янада юксалтиришдан иборат эди.

Бош бошқарманинг Ёнғиндан сақлаш бошқармаси клуби ва ички ишлар ходимлари клуби ўша кун гавжум бўлди. Бу ерда барча туманлар ички ишлар бошқармаси, бўлим, метрони муҳофаза қилиш ички ишлар бўлими ва саф бўлинмалари ходимлари орасида бўлиб ўтган умумшаҳар бадиий-ҳаваскорлик жамоалари кўрик-танлови бўлиб ўтди. Тошкент Давлат санъат институти театр санъати факультети декани ўринбосари Исоқтой Жуманов ва фармацевтика институтининг ўзбек чолғуси дастаси мутахассиси Каримжон Субановлар ижрочиларнинг маҳоратларига баҳо беришди.

Жамоалар ички ишлар хизмати ходимларини янада жасурликка, мардликка ва ҳақгўйликка ундовчи куй ва қўшиқларни ижро этишди. Бектемир, Ҳамза, Мирзо Улуғбек, Юнусобод, Акмал Икромов туманлари, метрони қўриқлаш ички ишлар бўлимларининг кўрик-танловга пухта тайёргарлик кўриб қувонарли натижаларга эришдилар.

Кўрик-танлов ҳайъати хулосасига кўра биринчи ўрин давлат автомобиль назорати бошқармасининг «Хушёр» дастасига; иккинчи ўрин Бектемир, Ҳамза туманлари ички ишлар бўлимлари жамоаларига; учинчи ўрин Мирзо Улуғбек тумани бадиий-ҳаваскорлик жамоасига берилди. Бу жамоаларнинг ҳар бирига белгиланган миқдордаги пул мукофоти ва Тошкент шаҳар ИИББсининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Кўрик-танловда иштирок этган яккахон ижрочиларга лауреатлик мақоми берилиб, энг яхши ижрочилар аниқланди. Жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармаси нозири, милиция лейтенанти Фахриддин Сапарбоев Фурқат ғазали, Маъмуржон Узоқов мусиқаси билан айтилувчи «Фиғоним», ДАНБ нозири, милиция старшинаси Хусанхўжа Аъзамхўжаев «Кўча боғи-2» (Навоий ғазали, халқ куйи) қўшиғини ижро этиб биринчи ўринни эгаллашди.

Ғолиблар ИИББси Фахрий ёрлиқлари ва пул мукофотлари билан тақдирландилар.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар ИИББси ходими.

Шаҳримизнинг Акмал Икромов туманидаги болалар техника-ижодиёт марказида ўқувчилар ўзларининг дарсдан бўш вақтларини мароқли ўтказадилар.
СУРАТДА: миллий мусиқа асбобларини тайёрлаш тўгарагининг раҳбари Боқижон Зуфаров тўгарак аъзолари билан биргаликда янги асбобни кўздан кечирмоқда.
Равиль Альбеков олган сурат.

Боланинг тили ширин

СИЛАБ ҚЎЯЙМИ?

Ота болаларини одобли бўлишга даъват қиларди. Гап орасида, ёмонлик қилганга ҳам яхшилик қилиш лозим, деб қолди.

Бу гапдан кенжатой ўғил тўлқинланиб кетди.

— Дада, ундай бўлса кўчамиздаги Собир бор-ку, бой елкамга уриб қочиб қолувди. Уни топиб, мени урган қўлинг оғримадими, деб силаб қўяйми?

ЯҚИНДА ТУҒИЛДИ-КУ

— Қўзичоғинг қизиғ-а, қорни очсам «ма-ма» деяверади. Туйсаям фақат билгани шу: «Ма-ма-ма...»

— Ўзинг қизиқ экансан, — деди Собир Ҳасанга, —ўзи яқинда туғилди-ку. Қўй бўлгунча анча ўрганиб қолар.

НИМАНИНГ РАСМИ?

— Вой-бў, ниманинг расми бу? — сўради Адҳам ўртоғининг ишини кузатиб.

— Кўкорнинг. Энди шохини чизяпман. Тезроқ қочмасанг сузиб олади, — деди Вали.

САБАБИНИ ҚАРАНГ

— Картошкани мунча қалин артмасанг? Пўчоқ чиқариб, увол қилма, — уқдирди она синглисига.

— Пўчоқ тезроқ кўпайса қўзичоғимга бераман.

ШИРИН СЎЗ БИЛАН

Шифохонага кетаётган кенжа ўғлига онаси тайинлади:

— Ёнингда опанг бор. Доктордан чўчимагин. Доктор бирам ширин сўзки. Яхши даволайди.

— Ундай бўлса нима қиламан овора бўлиб. Ширин сўз билан ўзингиз даволайқолинг.

ҚЎЛГА ТУШГАН ЎЗИМ-КУ

— Бир бола мактабдан келарди, — онасига сўзлай бошлади Вали, — йўлда бир чорбоғ бор-ку, биласиз. Ўшандан олма олаётиб қўлга тушди. Боғбон ота соқолини силкиллатиб, уни роса уялтирди. Ҳамроҳлари ундан кула-кула кетди.

— Сен ҳам унга кулгандирсан? — сўради онаси.

— Қўлга тушган ўзим-ку!

ТУШИМДА КЎРДИМ

— Сизни дадамга айтиб бераман, — деди уйқудан уйғонган Нор акасига.

— Хўш, дадамга нима дейсан? — ҳайрон бўлди акаси.

— Иккита ёмон бола томорқамиздаги ёнғоғимизни қоқиб, шохини синдиришди. Ҳайдашга кучим етмади. Каттакон бўлатуриб, индамай турибсиз. Тўғрими?

— Қачон? Ёлғон гапирма.

— Ҳозир тушимда кўрдим-у.

ЕБ ҚЎЙИШИМ МУМКИН

— Толипов, айт-чи, битта нон уч сўм дейлик. Қўлингга тўққиз сўм бериб, шунга нон олиб кел дейишса, уйингга қанча нон олиб келасан?

— Иккита.

— Учта эмасми?

— Йўлда биттасини еб қўйишим мумкин. Буни ҳам ҳисобланг-да...

ОТАМДАН СЎРАЙ...

— Отам билан кўп нарсалар ҳақида баҳслашамиз. Кўпинча мен ютиб чиқаман, — мақтанди бир бола янги танишган ўртоғига.

— Билағон экансан. Қани айт-чи, қайси мамлакатда филлар кўпроқ яшайди?

— Бунисини отамдан сўраб келақолай, — деди бола.

Ғани АБДУЛЛАЕВ.

Турфа олам

ҚОПЛОННИ ЕЙДИГАН ЧУМОЛИ

Қандай майда жонивор шер ва филларни тум-тарақай қочиради? Дайди чумолилар. Уларнинг доимий яшайдиган жойи бўлмаганлиги сабаб, умрининг кўп қисмини, одатда тунда ёки қоронғи пайтда жойдан-жойга кўчиб юриб, дайдиликда ўтказади. Бу чумолиларнинг баъзи турлари йўлда саф тортиб юради, тўданинг кенглиги ўртача юз метрга етади. Улардан қочиб қутулиш қийин. Чумолилар йўлига дуч келган жонзот омон қолмайди. Дайди чумолилар аскарининг жағлари жуда ўткир бўлади, ўлжанинг гўштини пичоқдай тилади. Улар қуршовда қолган йирик ҳайвонни бир неча дақиқалардаёқ суягигача ғажийди. Дайди чумолилар ҳатто қафасдаги қоплонни ҳам «кемирган». Улар қорни тўқлик сабаб ҳаракати бироз сусайган бўғма илонни ҳам еб қўйишган. Улар занжирдаги ит, молхонадаги эчки, қўй ва товуқларнинг ҳам умрига зомин бўлиши мумкин.

Умуман одамлар дайди чумолилар дуч келган пайтдаги ваҳима, хавф-хатар бўрттириб юборилади. Маҳаллий аҳоли дайди чумолилар босиб келаётганини кўргач, уйидан чиқади ва чумолилар тўдасини ёки орқа томонидан айланиб ёки четлаб ўтиб, бемалол далага қараб йўл олиб кетаверади. Тўғри, чумолиларнинг ҳужуми талофатсиз ўтмайди, албатта. Бунинг бадалига улар уйларни тўла текинхўр ҳашаротлардан, чаёнлар ва каламушлардан қиради.

ИЛОНЛАР ТУФЛАЙДИМИ?

Туфлайди. Лекин илонларнинг ҳамма тури эмас, балки капча илоннинг Африкада учрайдиган икки хили: бўйинбоғли ва қорабўйин деб аталадиган турлари туфлайди. Уларнинг тупуги заҳарли бўлади: таркибида 4 миллиграмм заҳар бор. Бу суюқлик илоннинг заҳарли тишлари учидаги тешикдан отилиб, икки-уч метр нарига бориб тушади. У қаторасига 30 марта туфлаши мумкин.

Капча илон, одатда яқинлашаётган одам ёки ҳайвоннинг кўзини нишонга олади. Отилган заҳар мўлжалга бехато тегади. Тўғри, у баъзан хатога ҳам йўл қўяди, кийимбошнинг бирор ялтироқ тугмаси, камар тўқаси, кўзгаси, соатни ҳам мўлжалга олиши мумкин. Заҳарнинг кўзга тушиши жуда хавфли, бунда кўз қаттиқ оғрийди, яллиғланади, киши (ёки ҳайвон) вақтинча кўрмайди, баъзан бутунлай кўр бўлиб қолиш эҳтимоли ҳам бор.

САНАМАНГ, БАРАКАСИ КЕТАДИ

Ер юзида энг кўп сонли қуш қайси? Билсангиз, ҳайрон бўласиз. Энг кўп сонли қуш ёки парранда ҳамма шаҳарларда кезиб юрган каптар ҳам, бошқа майда-чуйда қушлар ҳам эмас, ҳаммадан кўпи оддий товуқ. Ер юзининг ҳамма жойида: фермаларда, қалин ўрмонлар ичидаги кўзга кўринмайдиган қишлоқларда ҳам товуқлар бор. Уларни санаб адоғига етиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам ер юзида қанча товуқ борлиги тўғрисида маълумот йўқ. Лекин олимлар товуқлар сонини уч миллиарддан кам эмас, деб тахмин қилишади. Сонининг кўплиги жиҳатдан чумчуқлар товуқлардан кейин иккинчи ўринда туради.

Малика МИРСОБИРОВА.

Спорт

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ МУВАФФАҚИЯТИ

Илгари хабар берганимиздек, шаҳримизда ногиронларнинг биринчи спартакиадаси бўлиб ўтди. Унда спортнинг бир нечта тури бўйича республикамизнинг барча вилоятларидан келган ногирон спортчилар ўзаро беллашишди.

Спартакиада доирасидаги футбол бўйича беллашувлар айниқса қизиқарли ўтди. Унда Тошкентнинг «Байналмилал-1», «Байналмилал-2», «Матонат» ва Самарқанднинг «Сўғдиёна сайёр» командалари ғалаба учун курашишди. Бу гал 1991 йилда жаҳон кубогининг соҳиби бўлган, Ўзбекистондаги энг кучли жамоа — «Матонат»га омад кулиб боқмади. Улар фақат учинчи ўрин билан кифояландилар. Ғалаба эса «Байналмилал-1» жамоасига насиб этди.

Мини-футбол баҳсларида ҳам ҳамшаҳарларимиз жуда муваффақиятли қатнашишди. Барча рақибларини доғда қолдирган Тошкент шаҳрининг ёшлар жамоаси ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасидан жой олган бўлса, иккинчи ўринни эса пойтахтнинг 1-каттталар командаси футболчилари эгаллашди.

Оғир атлетика бўйича беллашувлар 6 та вазн тоифасида ўтказилди. Спортнинг бу тури бўйича самарқандликлар яхши қатнашишди. Бунда 75 килограммгача бўлган паҳлавонлар баҳсида тошкентлик Фарҳод Исмоиловга тенг келадиганлар топилмади.

Шахмат бўйича эркаклар ўртасида Мурод Мирзаолимов (Сирдарё вилояти), аёллар ўртасида шашка баҳсида Сурайё Абдулина (Тошкент), эркаклар ўртасида эса Нурали Худоёров (Қашқадарё вилояти) ғолиблар сафидан ўрин олишди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

Мамлакатлар ва удумлар

ШУКРОНА КУНИ

Мўл ҳосилга бағишланган Шукрона куни дунёнинг барча халқларида учрайдиган байрамдир.

Шукрона кунини Америкада биринчи марта деярли 400 йил олдин шу қитъага етиб келган биринчи кўчкинчи муҳожирлар ўзлари ўрнашган жойларида нишонлай бошлаганлар.

1620 йилда Америкага Атлантика океанини кезиб, юздан ортиқ муҳожирлар кемада етиб келишади. Кўчкинчилар ўрнашган жой ҳозир Массачусетс штати деб номланади. Америкадаги биринчи қиш фасли улар учун жуда машаққатли келди. Улар ҳосилни экиб ундиришга улгуролмадилар. Кўчкинчиларнинг ярмиси касалликлардан ҳалок бўлдилар. Тирик қолганларга эса кўкламда Американинг маҳаллий аҳолиси бўлмиш ҳиндулар у пайтда европаликларга умуман нотаниш тўлган маккажўхори ўстиришни ўргатишди. Америка ҳиндулари кўчманчиларга бошоқли ўсимликлар ўстиришни, ов қилишни ва балиқ овлашни ҳам ўргатишди.

1621 йилнинг кузида биринчи ҳосил — маккажўхори, арпа, ловия ва қовоқ олинди. Шукр қилган кўчманчилар бу муваффақиятни нишонлашга аҳд қиладилар. Байрамга 90 ҳинду қабила бошлиғи билан таклиф этилади. Улар ўзлари билан қовуриш учун буғу, курка товуқ ва бошқа жониворларни олиб келишади. Европалик кўчманчилар маҳаллий аҳолидан клюква ўсимлигидан қайла, маккажўхори ва кабачки ўсимликларидан турли таомлар тайёрлашни ўргандилар. Худди ушбу биринчи Шукрона кунида кўчманчилар илк бор ҳозирги кунда ҳаммага попкори деб маълум бўлган бодроқни татиб кўришади.

Европадан янги қитъага келган кўпдан-кўп кўчманчилар ўзларининг бу ердаги биринчи кузги ҳосилларини ана шу анъанавий тус олган хурсандлик ва шукрлик тимсолида нишонлаганлар. Америка Қўшма Штатлари мустақилликка эришганидан кейин Конгресс мамлакатнинг барча фуқароларига Шукрона кунини ҳар йиллик байрам сифатида нишонлашларини тавсия этди.

Жорж Вашингтон ушбу байрамни 26 ноябрда нишонлашни таклиф этди.

1864 йили, узоқ давом этган ва даҳшатли фуқаролар уруши тугаганидан кейин, Авраам Линкольннинг мурожаати бўйича, ноябрь ойининг охирги пайшанбаси Шукрона куни деб танланди.

Ўшандан бери барча америкаликлар учун Шукрона куни — бу анъаналарга амал қилиш, раҳмдиллик ва меҳмондўстлик куни, деб ҳисобланади. Ҳамма қариндошлар бир-биридан жуда узоқда яшашса ҳам, катта ёшдагилар уйларида йиғилишга интилишади. Бутун оила бирга бўлиб, Худо ва тақдирларига шукр қилишади.

Шу куни ҳар хил жамоалар ва хайр-эҳсон қилувчи ташкилотлар барча муҳтожларга анъанавий таомларни бепул тарқатадилар. Биринчи Шукрона кунида еб-ичилган таомлар анъанавий ҳисобланади. Бу албатта пишириладиган таомлар, қовурилган ва ичига нон билан зираворлар солинган курка товуқ, картошкадан бўтқасимон таом, қовоқли ва гўштли пироглардир. Дастурхонга яна клюква мевасидан елимшак, батат номли ширин картошка ва қаймоқ билан маккажўхори ҳам қўйилади.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЭСТРАДАСИ
ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
29 — 30 ноябрь, 1 — 2 декабрь соат 19.00 да,
3 декабрь соат 14.00 ва 18.00 да
«СИЗНИ СЕВМАСЛИККА ҲАҚҚИМ ЙЎҚ»
ДОНИЁР ТОШМУҲАМЕДОВ
ЎЗ ЯНГИ ДАСТУРИНИ ТАҚДИМ ЭТАДИ
Чипталар «Халқлар дўстлиги» саройининг кассаларида соат 10.00 дан сотилади.
ЖАМОАЛАРДАН ЖАМ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Мурожаат учун телефонлар: 44-56-07, 45-92-51.

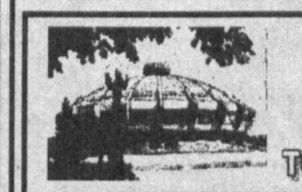

«ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЦИРКИ» РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМАСИ ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
(Хадра майдони)
БОЛАЛАР СИЗЛАР УЧУН!
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ ҚИШКИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА - 1995 ЙИЛ 23 ДЕКАБРЬ - 1996 ЙИЛ 14 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ
«ЦИРКДА АРЧА»
ҚАТНАШАДИЛАР:
Қорбобо, Қорқиз, эртак қаҳрамонлари, цирк санъатининг барча жанрлари вакиллари ва ўргатилган ҳайвонлар.
ТОМОШАЛАР:
23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 декабрь соат 12.00, 14.00, 16.00 да;
30 декабрь соат 18.00 да;
31 декабрь соат 16.00 да;
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 январь соат 18.00 да;
8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 январь соат 10.00, 12.00, 14.00, 16.00 да бошланади.
Олдиндан чипта сотиш ташкил этилган. Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.
Касса соат 10.00 дан 18.00 гача ишлайди.
Маълумот учун телефонлар: 44-35-91, 44-35-89, 44-29-04.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАНКИ МУАССАСАЛАРИ
АҲОЛИДАН
ҚУЙИДАГИ ОМОНАТ ТУРЛАРИНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
ВА УЛАР БЎЙИЧА
ДАРОМАДЛАР ТЎЛАЙДИ:
— ТАЛАБ ҚИЛИБ ОЛИНАДИГАН ОМОНАТЛАР — йилига 40 фоиз.
— МУДДАТЛИ ОМОНАТЛАР:
1 йилдан 3 йилгача — ЙИЛИГА 60 ФОИЗ,
3 йилдан 5 йилгача — ЙИЛИГА 90 ФОИЗ,
5 йилдан юқори — ЙИЛИГА 120 ФОИЗ,
— мақсадли болалар омонатлари — ЙИЛИГА 120 ФОИЗ,
— кўрсатувчига бериладиган омонатлар — ЙИЛИГА 40 ФОИЗ,
— кўрсатувчига бериладиган муддатли омонатлар — ЙИЛИГА 100 ФОИЗ,
— депозит омонатлар — ЙИЛИГА 80 ФОИЗ,
— ҚИСҚА МУДДАТЛИ ОМОНАТЛАР:
— 3 ойлик — 30% сақланган муддатга,
— 6 ойлик — 60% сақланган муддатга,
— 12 ойлик — 120% сақланган муддатга.
— «КАПИТАЛ» — ОЙИГА 10 ФОИЗ,
— КАПИТАЛ-ЛЮКС» — ОЙИГА 10 ФОИЗ,
— «ЎҚУВЧИ» — ЙИЛИГА 60 ФОИЗ,
— «ВАЛЮТА» ОМОНАТЛАРИ:
Талаб қилиб олинадиган омонатлар — ЙИЛИГА 2 ФОИЗ,
«МУДДАТЛИ» ВАЛЮТА — ЙИЛИГА 4 ФОИЗ.
ЖАМҒАРМАЛАРНИ ХАЛҚ БАНКИ МУАССАСАЛАРИДА САҚЛАШ — ИШОНЧЛИ ВА ФОЙДАЛИ!
Маълумотлар учун телефонлар: 33-51-95, 33-78-02.
ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ БАНКИ БОШҚАРМАСИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР РАДИОУЗЕЛИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
Эътиборингизга шуни маълум қиламизки, шаҳар радиоузели шаҳар корхоналари ва аҳолиси билан 1995 йилга шартномаларни қайтадан тузишни ва 1996 йилга
ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА
РАДИОЛАШТИРИШ ХИЗМАТЛАРИ ТАРИФЛАРИ:
давлат сектори:
РАДИОНУҚТАНИ ЎРНАТИШ — 150 сўм;
УЛАШ — 15 сўм;
БИР ОЙГА АБОНЕНТ ҲАҚИ — 20 сўм;
хонадонлар сектори;
РАДИОНУҚТАНИ ЎРНАТИШ — 40 сўм;
УЛАШ — 4 сўм, бир ойга абонент ҳақи — 4 сўм.
БИЗНИНГ МАНЗИЛ: Тошкент-17, Х. Сулаймонова кўчаси, 31.
Телефонлар: 36-26-32 (абонент бўлими), 33-17-10, 33-42-28 (тузатиш учун буюртмаларни қабул қилиш).
Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
Беруний, А. Хўжаев, Уйғур кўчалари реконструкция қилиниши муносабати билан Беруний кўчасида транспорт ҳаракати
21 НОЯБРДА ТЎХТАТИЛДИ.
8-ТРАМВАЙ йўналиши ҳар икки томонга Самарқанд дарбоза, А. Хўжаев ва Уйғур кўчалари бўйича, сўнгра ўз йўналишида қатнови ташкил этилади.
7-трамвай ҳаракати: «Самарқанд» автостанцияси — 1-шаҳар шифохонаси;
16-трамвай ҳаракати: «Ўзбексельмаш» корхонаси — 1-шаҳар шифохонаси» оралиғида қатнайди.
Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси.

ТАШКИЛОТ
• «Д-144», «Д-243»двигателларини,
• мой ҳайдаш насосларини,
• форсункаларни,
• плунжер паралари ва уларнинг распилителларини
СОТАДИ.
• аккумуляторларни,
• автомобиль шиналарини,
• янги автомобиллар ва уларга эҳтиёт қисмларни
ХАРИД ҚИЛАДИ.
Тел/факс: 78-31-11.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

Тошкент оқшоми
Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги
Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.
Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 33-81-42
Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.
Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.
Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.
"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.